

Το θρυλικό

Γεφύρι της Άρτας

Ο ΑΡΑΧΘΟΣ

Η εφημερίδα που ένωσε

Γέφυρα
Τζαρή

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΑΡΤΑΣ «Ο ΑΡΑΧΘΟΣ»

Ερατοσθένους 6 – Κ. Ηλιούπολη – Τ.Κ. 163 41 – ΤΗΛ. 210.99.21.292 – FAX.210.99.61.787 • E-Mail: antoniouxr@tee.gr
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΧΡΟΝΟΣ 42ος - Αρ. φύλλου 208 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019 • Τιμή Φύλλου: 1.25 €

το Ξεροβούνι με τα Τζουμέρκα

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΦΤΕΡΗΣ

Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες προστεγάσματος και επισκευής καμπαναριού. Ελπίζουμε σύντομα να αντικατασταθεί και το τσίγκινο σκέπαστρο στη δυτική πλευρά του Ναού και να γίνει επέκταση της περιφράξης στην πλευρά του νεκροταφείου, ώστε να μην είναι ορατά τα μνήματα από την πλατεία.

Εκεί ψηλά στον Άη Λια

Φωτό: Γιώργος Αντωνίου

Αντικατάσταση κεραμοσκεπής

Ελπίζουμε σύντομα να αντικατασταθεί και το διαβρωμένο μεταλλικό σκέπαστρο στην είσοδο της εκκλησίας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΑΡΤΑΣ «Ο ΑΡΑΧΘΟΣ»
ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ 6 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ, Τ.Κ. 16341
ΤΗΛ. 2109921292-FAX. 2109961787 - E-mail : antoniouxr@tee.gr

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Καλούνται τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου ΑΡΑΧΘΟΣ να προσέλθουν στην Γενική Συνέλευση που θα πραγματοποιηθεί στο κατάστημα «ΤΗΝΙΑΚΟΝ» επί της οδού Λ. Αλεξάνδρας 50, Αθήνα, την Κυριακή 8 Μαρτίου 2020 και ώρα 11.00π.μ.

Σε περίπτωση μη απαρτίας, η Γενική Συνέλευση θα πραγματοποιηθεί την επόμενη Κυριακή, 15 Μαρτίου 2020, στο ίδιο μέρος και ώρα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόντων
ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ Γ.Σ. ΕΙΝΑΙ:

1. Απολογισμός των εργασιών του απερχόμενου Δ.Σ.
2. Απολογισμός της ταμειακής διαχείρισης και ισολογισμός εσόδων και εξόδων του περασμένου χρόνου από την Ε.Ε.
3. Προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων τρέχοντος χρόνου, τον οποίο καταρτίζει το Δ.Σ. και εγκρίνει ή όχι η Γ.Σ.
4. Διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη των οργάνων του σωματείου και των αντιπροσώπων της Π.Σ.Σ.Ε. ή άλλων τοπικών οργανώσεων
5. Εκλογή της εφορευτικής επιτροπής για τη διενέργεια των εκλογών και κάθε άλλο θέμα της ημερήσιας διάταξης.

Πριν την πραγματοποίηση της Γενικής Συνέλευσης θα γίνει η κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας.

Σας περιμένουμε όλους!

Για το Δ.Σ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ο Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΩΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
470 45 ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ
Τηλ.: 2685360227-FAX: 2685022223

Απόσπασμα από το ΠΡΑΚΤΙΚΟ
14/2019 συνεδριάσεως του ΔΣ
του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων
Αριθμ. Απόφασης **421/2019**

Στο Βουργαρέλι σήμερα την 30/10/2019, ημέρα Τετάρτη και ώρα 14:30 το Δημοτικό Συμβούλιο συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση στο Δημοτικό κατάστημα, ύστερα από την με αριθμ. πρωτ. 5998/25-10-2019 πρόσκληση του Προέδρου κ. Ιωάννη Χάιδου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 64 του Ν. 3852/2010, η οποία δημοσιεύθηκε και επιδόθηκε νόμιμα με αποδεικτικό στους δημοτικούς συμβούλους, σύμφωνα με το άρθρο 67 του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87). Παρόντος του Δημάρχου κ. Χρήστου Χασιάκου διαπιστώθηκε, από τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου πως υπάρχει νόμιμη απαρτία δεδομένου ότι σε σύνολο 21 μελών παραβρέθηκαν 19.

☞ συνέχεια στη σελίδα 4

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΙΑΤΡΕΙΟ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ

Φωτό: Γιώργος Αντωνίου

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΙΑΤΡΕΙΟ

Το Ιατρείο που λειτουργεί από το 1960, είναι πλήρως εξοπλισμένο με εξεταστική κλίνη, γραφείο, υπολογιστή κλπ αλλά τα τελευταία χρόνια βρίσκεται χωρίς γιατρό.

Στο αγροτικό ιατρείο Φτέρης θήτευσαν οι παρακάτω:

1. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ, 2. ΤΣΙΑΝΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, 3. ΚΑΥΚΑΣ, 4. ΓΕΜΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, 5. ΑΛΥΜΑΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, 6. ΠΛΙΟΥΤΑ ΛΟΥΚΙΑ, 7. ΤΣΙΚΟΥ ΑΛΚΗΣΙΣ, 8. ΣΒΕΝΤΖΟΥΡΗ ΣΤΕΦΑΝΙΑ, 9. ΤΣΙΑΝΑΚΑ ΘΕΟΔΩΡΑ, 10. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, 11. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, 12. ΣΤΑΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Αναδημοσιεύουμε το από το φ. 190, (Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2015), άρθρο μας, σημειώνοντας:

ΥΔΡΕΥΣΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ (ΣΤΑ ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ)

«Κύριε Αλυμάρκα καλησπέρα σας,

Σε συνέχεια της συνάντησής μας την Τετάρτη 13/5/2015 στα Αντωνέικα, σχετικά με την υδροδότηση των 10 σπιτιών στον Οικισμό Λαγκαδιών του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων (50 άτομα: Αντωνέικα, Αγγελοπούλεια, Ανδριανοπούλεια, Ρακοπούλεια, Καπρουτσέικα), σας αποστέλλω σχετικό σχέδιο, προς βοήθειάν σας για τη σύνταξη της σχετικής μελέτης, όπου φαίνεται η δεξαμενή στο υψηλότερο σημείο του οικισμού (Αντωνέικα) και η τροφοδότησή της με νερό από γεώτρηση, ακατάλληλο προς πόσιν.

Σημειώνουμε δε, ότι απαιτείται αντικατάσταση περίπου 1.000μ. του υπάρχοντος αγωγού 6 ατμοσφαιρών με αγωγό πολυαιθυλενίου 16 ατμοσφαιρών προς αντιμετώπιση των συχνών σπασιμάτων, καθώς και εγκατάσταση πυροσβεστικών κρουνών για την αντιμετώπιση τυχόν πυρκαγιών.

Βρίσκομαι στη διάθεσή σας για οτιδήποτε χρειαστείτε.

Με εκτίμηση,

Χρήστος Αντωνίου - Ερατοσθένους 6, Ηλιούπολη, Τηλ. 210-9921292, Fax. 210-9961787, Κιν. 6932-213-271»

Σημ. Σύνταξης : Σε απάντηση του ανωτέρω μηνύματος, ο κ.

Αλυμάρκας πρότεινε -σαν προσωρινή λύση έως ότου γίνει μόνιμη δεξαμενή σε υψηλότερο σημείο από την ήδη υπάρχουσα στη θέση Σπυρέικα και το νερό θα φτάνει σε όλα τα σπίτια με φυσική ροή καθώς η υδροδότηση γίνεται από τα Τζουμέρκα- την τοποθέτηση ενός πιεστικού συγκροτήματος πάνω από τον Αηλιά προς Αντωνέικα για να στέλνει το νερό στην υψηλότερη δεξαμενή του οικισμού (στα Αντωνέικα). Με την πρόταση του κου. Αλυμάρκα συμφώνησε και ο κ. Χρήστος Αντωνίου ως ειδικός Εργολάβος Δημοσίων Έργων, δεδομένου ότι τούτο γίνεται κατά κόρον σε πολλές περιοχές της Ελλάδας.

Με την Πρώτη Αναμόρφωση, να εντάξει στον ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ και στο ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ένα ποσό για την κατασκευή μιας μικρής δεξαμενής πάνω από την ήδη υπάρχουσα στα Σπυρέικα.

«Ο ΑΡΑΧΘΟΣ»
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΟΝΥΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΙΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

Ερατοσθένους 6, Κ. Ηλιούπολη 163 41
E-Mail: antoniouxr@tee.gr
Τηλ.: 210 9921292 - Fax: 2109961787

ΧΡΟΝΟΣ 42ος - Αρ. φύλλου 208
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΙΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ο Πρόεδρος του Συλλόγου
Χρήστος Ι. Αντωνίου
Τηλ.: 210 9921292
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΥΛΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ Κ.ΛΠ.
Ερατοσθένους 6, Κ. Ηλιούπολη 163 41
Email : antoniouxr@tee.gr
FAX : 210. 99.61.787

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
Πρόεδρος: Χρήστος Ι. Αντωνίου
Τηλ.: 210 9921292
Αντιπρόεδρος: Βασίλης Αναστασόπουλος
Τηλ.: 697.47.65.865
Γεν. Γραμματέας: Γεώργιος Κ. Γιώτης
τηλ.: 693.24.26.893
Ταμίας: Βίκυ Αράπη-Καραγιάννη
τηλ.: 697.20.90.800
Ειδικός Γραμματέας: Νικόλαος Γεωργγιάννης
τηλ.: 697.28.42.102
Δημόσιες Σχέσεις:
Μαρία Αράπη, τηλ.: 690.85.59.975
Τασούλα Ρακοπούλου, τηλ.: 697.22.82.573
Σελιδοποίηση-Εκτύπωση:
RED-T-POINT, τηλ.: 210-8656505
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ: 5077-034530-131
IBAN τράπεζας Πειραιώς:
GR85 0172 0770 0050 7703 4530 131

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ/ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	2685 360217
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ	
ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ-ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ	2685 360213
ΥΔΡΕΥΣΗ-ΟΔΟΠΟΪΑ	2685 360212
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ	2685 360214
ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	2685 360225
ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΟ	2685 360217

ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ	26850 22221-3
ΕΛΤΑ&ΤΑΧ.ΤΑΜ/ΡΙΟ	26850 22216
ΟΤΕ	26850 22212
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	26850 22288
ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ	26850 22584, 22224, 22243
ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ	26850 22615
ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΕΙΟ & ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΕΙΟ	26850 22644, 6972 194054
ΚΤΕΛ ΑΡΤΑΣ	26810 27348 210-5133139
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΤΑΣ	26810 28030
RAFTING-VIA NATURA (ΓΕΦΥΡΑ ΠΛΑΚΑΣ)	26850 31200 6972 223574 6979 419773
ΙΕΡΕΑΣ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΝΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ	6946153141

ΚΑΦΕΝΕΙΑ & ΤΑΒΕΡΝΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ	
• ΒΑΘΥΚΑΜΠΟΣ	
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ	6972 240257
• ΚΡΥΟΝΕΡΙ	
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	26850 71219
ΣΦΗΚΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	26850 71965
• ΝΑΖΑΙΟΙ	
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	26850 71391
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ Χ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	26850 71247
• ΦΤΕΡΗ	
ΜΠΑΛΑΟΥΡΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	6934 292710

TAXI	
• ΚΥΨΕΛΗ	
ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	26850 71328, 6972756998
• ΡΟΔΑΥΓΗ	
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ	26830 71385, 6944513727
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ ΛΑΜΠΡΙΝΗ	6976756826
ΚΟΡΔΑΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	6974817606

ΙΠΠΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓ.ΜΑΡΙΝΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΜΠΑΜΠΑΣ 6946 241007

ΜΥΛΟΣ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ
ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΒΟΛΑΣ 6979 519620

Τιμή Φύλλου: 1.25 €

Για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι

ΤΟ ΑΥΛΑΚΙ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΣ

Η μετατροπή ενός εγκαταλειμένου έργου σε πεζοπορική διαδρομή

του Χρ. Ντάλα

Αφορμή για αυτό το σημείωμα μια καταχώρηση στην εφημερίδα ΡΟΔΑΥΓΗ του Πολιτιστικού Συλλόγου Ροδαυγής Άρτας «Η Αγία Παρασκευή» με τίτλο
ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΑΥΛΑΚΙ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΣ»

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ αναψυχής για γνωριμία του νέου μονοπατιού «Το Αυλάκι της Λεύκας». Κολύμπι και αργιλοθεραπεία στον Αραχθο. Καλωσόρισμα των περπατητών μετά μουσικής από τον Σύλλογο «Οι φίλοι του Άμμου» στο εκκλησάκι του συνοικισμού του Αγίου Βησσαρίωνα.

Σε χάρτη της ίδιας καταχώρησης φαίνονται και τα σημεία της διαδρομής. Αφετηρία Αγ. Νικόλαος, Πέτρα του Κασσάρα (1,64 χλμ.), Βούλιαγμα (2,1 χλμ.), 1^η γέφυρα Γέφυρα Λεύκας (3,1 χλμ.), Παραπόταμος Χάβος (4,1 χλμ.), 2^η γέφυρα Θέση Πουρνιάς (4,7 χλμ.), Θέση Πηγαδάκια (5,1 χλμ.), Στεφάνι Σιώζιου (5,4 χλμ.), Δέση Λεωνίδα (5,8 χλμ.), Μύλος Σιώζιου (6,4 χλμ.), Κανάλες ή Σωλήνες (8 χλμ.), Ρέμα Καστανιάς (8,4 χλμ.), Θέση Κιβούρια (9,0 χλμ.), τέλος διαδρομής Άγιος Βησσαρίων (9,6 χλμ.).

Διάρκεια διαδρομής: 4,5 ώρες.

Θέλω να δώσω συγχαρητήρια στους διοργανωτές για την εξαιρετική ιδέα και πρωτοβουλία να κάνουν προσβάσιμο το παλαιό εγκαταλειμένο αυλάκι και να το μετατρέψουν σε πεζοπορική διαδρομή. Πρόκειται για διαδρομή μέσα από τη μοναδική και άγνωστη χλωρίδα του μέσου Αράχθου, δίπλα σε ένα από τα ωραιότερα ποτάμια με θέα την απέναντι όχθη και τα Τζουμέρκα.

Το αυλάκι της Λεύκας είναι από τα μικρά αρδευτικά που έγιναν περί το 1960 για την άρδευση των μικρών πεδινών εκτάσεων εκατέρωθεν του Αράχθου. Από τα ενδιαφέροντα του έργου είναι ότι μολονότι σ’ ολόκληρο το μήκος του κινείται στη δεξιά όχθη του Αράχθου, στις παλαιές κοινότητες Σκούπας και Ροδαυγής, έγινε κυρίως από τους κατοίκους της απέναντι κοινότητας Διστράτου και ειδικότερα τον συνοικισμό Τραπεζάκι.

Οι Τραπεζακιώτες, δεν μπορούσαν να κάνουν αυλάκι στην αριστερή όχθη που βρίσκονται, εξαιτίας του απαγορευτικού εδάφους.

Μετέφεραν λοιπόν το νερό του Αράχθου από την απέναντι όχθη που το έδαφος ήταν πιο εύκολο και στη θέση Αριά με σωλήνες πάνω από το ποτάμι το περνούσαν στον κάμπο τους. Έτσι προέκυψε το αυλάκι της Λεύκας.

Το αυλάκι λοιπόν έχει τη δική του ιστορία. Έγραψα ένα σημείωμα πριν 33 χρόνια “Το αυλάκι της Λεύκας (Ο Υδραύλαξ)”, το οποίο δημοσιεύτηκε σε ένα βραχύβιο περιοδικό του συλλόγου του Διστράτου. Το επαναδημοσιεύω σαν μια προσωπική μαρτυρία που νομίζω πως έχει ενδιαφέρον -περισσότερο για αυτούς που είχαν την πρωτοβουλία, το εγκατελειμμένο από χρόνια αυλάκι, να το αναβιώσουν σαν ένα έργο αναψυχής και πολιτισμού.

Δεν ξέρω τι μου ’ρθε να γράψω για το αυλάκι της Λεύκας. Ασφαλώς δεν είναι μόνο μια εφηβική μου ανάμνηση. Είναι κάτι παραπάνω. Είναι μια ανάμνηση από έναν άλλο κόσμο που χάθηκε οριστικά. Από μια άλλη κοινωνία που οργανώθηκε με γενεές γενεών, με τους δικούς της νόμους και που η ζωή της σταμάτησε γύρω στο 1960. Μολονότι δεν πέρασαν ακόμα 30 χρόνια, αλλάξαν τόσα πράγματα από τότε, που μου φαίνεται ότι πέρασαν αιώνες.

Με το αυλάκι της Λεύκας -ο «υδραύλαξ», όπως γραφόταν στα επίσημα χαρτιά- θα ποτίζονταν κάποιες ψηλότερες ζώνες από τους κάμπους του Τραπεζακιού και του Άμμου. Οι χαμηλότερες, ήδη ποτίζονταν από το αυλάκι του Σιώζιου, από την ίδια θέση δηλ. που έπαιρνε ο μύλος του Σιώζιου. Εδώ ανοίγω μια παρένθεση για να πω πως για το αυλάκι του Σιώζιου, που έγινε την περίοδο της κατοχής, υπάρχει ολόκληρη εποποιία. Γι’ αυτήν όμως πρέπει να γράψει κάποιος άλλος παλιότερος από μένα.

Το αυλάκι άρχιζε από τη Λεύκα, μια τοποθεσία απέναντι από το Κρυονέρι, και, έπειτα από μια πορεία περίπου 9 χιλιομέτρων, έφθανε στην Αριά, όπου διακλαδιζόταν. Ένας κλάδος περνούσε με σωλήνες απέναντι στο Τραπεζάκι και ο άλλος συνέχιζε και έφτανε στον Άμμο. Τελικά, όμως, μόνο ο κάμπος του Τραπεζακιού εξυπηρετήθηκε. Ο Άμμος ποτίστηκε 1-2 χρόνια και έπειτα εγκαταλείφθηκε. Τούτο, γιατί μετά τη διακλάδωση και μέχρι τον Άμμο, το αυλάκι περνούσε συνέχεια από το στεφάνι του Τσιούγκα, το οποίο δεν είχε σταθερό έδαφος, με αποτέλεσμα να χαλά κάθε χρόνο. Έτσι και επειδή τα χωράφια του Άμμου ήταν λίγα και τα έξοδα για τη συντήρηση του αυλακιού πολλά, εγκαταλείφθηκε σαν ασύμφορο. Στην αρχή, βέβαια, ξεκίνησε με φιλοδοξίες να φθάσει μέχρι την Κυπρίστρα -ακόμα και μέχρι τα Ποτιστικά. Για το τελευταίο πρωτοστάτης και ένθερμος υποστηρικτής ήταν κάποιος γερο-Μπελιάσας από τα Ποτιστικά. Μηχανήματα τότε δεν υπήρχαν. Η δουλειά γινόταν αποκλειστικά με τα χέρια, δηλ. το σκαμπάνι και το φτυάρι. Μόνο στα πολύ βραχώδη χρησιμοποιούσαν εκρηκτικά. Το μεροκάματο 24 δρχ. για τους άντρες και 21 για τις γυναίκες. Βέβαια τότε τα λεφτά είχαν άλλη αξία. Ο μισθός του δασκάλου, για παράδειγμα, ήταν 1.200 δρχ. το μήνα. Υπολογίζω πως το 24άρι με σημερινά λεφτά ήταν περίπου 800 δρχ. Κι όμως μ’ αυτό το μεροκάμα-

το έγιναν προίκες, μπήκαν και λεφτά στην Τράπεζα.

Για να φθάσουμε στο έργο -ιδίως όταν δουλεύαμε κοντά στη Λεύκα- χρειάζοταν πεζοπορία περίπου 1,5 ώρα.

Ξεκινούσαμε μπωνώρα μπωνώρα, ακολουθούσαμε το δημόσιο δρόμο προς τη Φτέρη και στου Ζαχαρή περνούσαμε απέναντι, από το ποτάμι. Όταν δουλεύαμε παρακάτω ακολουθούσαμε την πορεία Αριά - Σιώζιου - Μπρονιάς. Σχεδόν πάντα κουβαλούσαμε και τα εργαλεία μαζί μας από το φόβο μήπως και τα κλέψουν. Η πραγματική δουλειά ήταν οκτάωρο. Οι περισσότεροι δούλευαν κανονικά το μεροκάματο. Εμείς, οι νεολαία, όλο και λουφάζαμε λιγάκι. Πολύ κατούρημα, λίγη δουλειά. Γι’ αυτό και κάποτε μπήκε θέμα να μας διώξουν.

Επικεφαλής ήταν ο επιστάτης που τον διόριζε η κοινότητα ή η Νομαρχία. Απαραίτητα εργαλεία του επιστάτη ήταν η σφυρίχτρα και το ρολόι. Τότε ελάχιστοι είχαν ρολόγια. Ένα φεγγάρι που ήταν ο μακαρίτης ο παππούς μου επιστάτης, κουβαλούσε μαζί του ένα ξυπνητήρι που είχαμε σπίτι. Χρειάζοταν ειδικό τρουβά να το κουβαλά επειδή ήταν τεράστιο και βαρύ και έκανε και μεγάλο θόρυβο. Έπειτα επιστάτης έγινε ο Νικο-Λάμπρης (Κοντός) πιο οργανωμένος - είχε ρολόι τέσης. Βαρύς και αυστηρά υπηρεσιακός ο Νίκος.

Στο σακκούλι κουβαλούσαμε το μεσημεριανό φαγητό. Εκτός από τη μπομπότα, σύνθηες «προσφάι» ήταν η πρέντζα· μέσα στον κλειδό, τυλιγμένη με κουτσουμπόφυλλα. Όλα μαζί δεμένα μέσα σ’ ένα καρώ μαντήλι. Το ξυνόγαλο επίσης -μπύρα το έλεγε ο μπάρμπα Αριστείδης Κοντός- ήταν πάντα στα φαγητά. Το κουβαλούσαμε πάντα στο χέρι μέσα σ’ ένα μικρό κατσαρόλι για να μη χύνεται. Εκεί μέσα τρίβαμε τη μπομπότα και κάναμε την περίφημη «τρίψα».

Τεχνική καθοδήγηση για το έργο ουσιαστικά δεν υπήρχε. Πού και πού εμφανιζόταν κάποιος τεχνικός από τη Νομαρχία. Υποτίθεται πως πέρασε κάποιος μηχανικός και έβαλε κάποια σημεία από τη

χάραξη. Στην πραγματικότητα όμως οι ίδιοι οι εργάτες ήταν και μηχανικοί και εργοδηγοί. Η χάραξη γινότανε με το αλφάδι. Ένα αλφάδι κρεμασμένο στη μέση τεντωμένου σχοινιού πάνω σε δυο ίσα κοντάρια. Έτσι παιρόνταν η «αλφαδιά» και κανονιζόταν η κλίση. Τελικά όμως τη χάραξη την έκανε το ίδιο το νερό. Προχωρούσαμε έχοντας σαν ασφαλή οδηγό το νερό. Κουβαλούσαμε χύμα με τσουβάλια για τη στεγάνωση του αυλακιού και για το ανέβασμα του πυθμένα σε σημεία που το νερό λίμναζε. Θυμάμαι πως τα γερό σκαμπάνι ήταν ο μπάρμπα Μίχο-Κοντός. Φοβερός επίσης ήταν και κάποιος Νάσιο-Κασάρας. Κάποτε σμίζανε εκεί στα Κασαραίικα και το έδαφος έβγαζε φωτιές. Δεινοπαθούσαμε αυτοί με τα φτυάρια για να τους προλάβουμε. Στα διαλείμματα γινόταν συζητήσεις από τους πιο επιτήδειους πάνω στο τεχνικό μέρος του αυλακιού. Όταν ο μπάρμπα Μίχος έβλεπε πως περνούσε η ώρα και η συζήτηση τραβούσε και χανόταν χρόνος, έλεγε: «Εμάς που δεν μας κόβει ας πάμε να κουβαλήσουμε χύμα».

Πρωτοστάτης ήταν επίσης και ο Διογένης Κοντός. Θυμάμαι είχα γράψει ένα ποίημα τότε για το αυλάκι της Λεύκας -είχα και τέτοιο ψώνιο στα τρυφερά μου χρόνια. Το ποίημα ήταν μακρύ σαν το αυλάκι και το έχω ξεχάσει. Θυμάμαι μόνο δυο στροφές:

Για τ’ αυλάκι το μακρύ
έγινε ο Διογένης
θηρίο μεγάλο και αφύ
ζητώντας θύμα να του φέρεις.
Ρητορεύει κάθε μέρα
δίνει λόγους φοβερούς
παπαρδέλλες του αέρα
με πολλούς πολλούς σκοπούς.

Ας με συγχωρήσει ο Διογένης, μπορεί με το ποίημα να τον αδίκησα. Η αλήθεια πάντως είναι πως τραβούσε μπροστά και τα έδινε όλα για το αυλάκι.

Γινόντουσαν και συγκεντρώσεις όπου συζητούσαν όλα τα μεγάλα θέματα σχετικά με τα αυλάκι. Τόποι συγκέντρωσης ήταν το αλώνι του Αριστείδη Κοντού στη Φτερούλα και ο μικρός λοφίσκος του Τέλη Βόβλα στον Ψωρίλα. Καμιά φορά γινόντουσαν και ψηφοφορίες. Σε μια από αυτές κάποιος έγραφε στο ψηφοδέλτιο κάτι πλακατζίδικα. Υποψιάστηκαν τον Λάμπρο Κοφίνα.

Κάπως έτσι έγινε το αυλάκι της Λεύκας. Πότισε για περίπου δεκαπέντε χρόνια τον κάμπο του Τραπεζακιού. Εδώ και 10 χρόνια, που το χωριό άρχισε να ερημώνει, εγκαταλείφθηκε και αυτό.

Σήμερα σε πολλά μέρη γέμισε χώματα, φύτεψαν δέντρα, δεν διακρίνεται καν πως ήταν αυλάκι. Ανεβαίνοντας από το σπίτι μου προς τη στροφή του Τσιάχαλου αγναντεύω απέναντι και κάπου - κάπου διακρίνω τη γραμμή του. Τότε, νοερά το περπατάω από τους σωλήνες μέχρι τον Μπρονιά και από το Χάβο ως τη δέση της Λεύκας. Δεν ξέρω αν θα τα καταφέρω, θα ’θελα όμως και πραγματικά να το περπατήσω μια φορά ακόμα.

Αθήνα, Δεκέμβρης 1986

Λαογραφικά σημειώματα & άλλα

Το σκέλ’σμα

Γράφει ο Χρήστος Α. Τούμπουρος

«Αχ, μωρέ σκελ’σμένο, θα σε μουνουχίσω. Άμα σε πιάσω θα σ’ πετάξω τα τσιαούλια στον τενεκέ!» Και ποιος δεν άκουσε αυτές τις φράσεις, οι οποίες σήμερα στην ουσία δεν υπάρχουν πια για τον απλούστατο λόγο πως δεν υπάρχουν παιδιά στα χωριά. «Τα έφαγε παιδάκι μ’ η Αθήνα και το άειστε ιδέστε! Ποιος να κάν’ και με τι παιδιά. Όλα κατάντ’σαν μουλαϊμκα. Τάφαγε το καυσάεριο και η μαυρίλα», πιστοποιήσε πρόσφατα η Αλέξαινα. Και συνέχισε... «Μαράγκιασαν τα χαμπέρια, αφού δεν σ’κώνεται ο οργωτής».

«Το σκέλσμα αφορούσε το ξέσπασμα των σατανάδων εναντίον των ανθρώπων που αρρώσταιναν ψυχικά και σωματικά, γιατί χωρίς να το καταλάβουν έκαναν δια-σκέλισμα πάνω από την «τάβλα» των διαβόλων». Το σκέλσμα ακόμη αφορούσε και το μάτιασμα ανθρώπου από άνθρωπο, το κακό μάτι, το βάσκαμα. Το μάτιασμα αποδεκτό αρμοδίως και επισήμως αφορά δηλαδή κάποιον «σα-ϊτάν’» που με φθόνο, μίσος και εκδίκηση, επιδιώκει το κακό ενός συνανθρώπου του και γι’ αυτό παρακινεί το διάβολο να τον βλάψει. Εδώ, σ’ αυτή την περίπτωση

υπάγεται και όταν κανείς με λόγια στείλει κάποιον στον διάβολο. Με λίγα λόγια μάλλον όλοι/ες είμαστε σκελ-σμένοι γιατί κάποιος/α κάπου κάποτε μας διαολόστειλαν ή διαολοστειλάμε.

Για να απαλλαγεί κάποιος από το σκέλσμα πήγαινε στον παπά και του διάβαζε ειδικές για την περίπτωση ευχές, «για να απελάσει πάσαν διαβολικήν ένεργειαν, πάσα σα-τανικήν έφοδον». Επειδή όμως ο κοινωνικός αποκλεισμός λειτουργούσε για τα καλά («Α, πα, πα, τον σκελ-σμένο θα μπάξω στο σπίτι μου; Δε γίνεται»), συνήθως κατέφευγαν στις «ξεματιάστρες» και στις «μάγισσες» με-σάνυχτα και με χίλιες δυο προφυλάξεις. Αυτές με πάσα μυστικότητα του έσβηναν τα κάρβουνα («κάρνα») ή του έδιναν να πιει «ένα νεράκι» που το έφτιαχναν «με μαγι-κή και κρυφή συνταγή!» Το έπιναν, «γκλούπ και κάτω» και τους έφευγε το σκέλσμα.

Μία ακόμη περίπτωση σκελίσματος αφορούσε αυτούς που επέστρεφαν αργά τη νύχτα στο σπίτι και περνούσαν από «διαβολοσύχναστα» μέρη. Τα παιδιά θεωρούνταν τα ευκολότερα θύματα της βασκανίας και γι’ αυτό όταν υπήρχε λεχώνα στο σπίτι, έπρεπε οι επισκέπτες στην είσοδο να «δρασκελίσουν» αναμμένα κάρβουνα στα οποία έβαζαν «σκρούμπο», αλάτι ή λιβάνι προκειμένου να φύγει το σκέλσμα. Είναι ανάγκη να διευκρινίσουμε

πως δεν ματιάζουν όλοι οι άνθρωποι. Ματιάζουν όσοι έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Ειδικότερα, όσοι έχουν ανοιχτά μάτια πράσινα ή γαλανά, ματιάζουν ευκο-λότερα, ενώ ταυτόχρονα οι ίδιοι είναι «αλώβητοι» στο μάτι. «Κούτσουρο ντιπ, δεν τον πιάν’ μάτ’ αυτόν». Ιδιαί-τερα επικίνδυνοι είναι όσοι έχουν έντονα μάτια και πε-ρισσότερο αυτοί που έχουν σταχτιά. Άλλη κατηγορία εί-ναι οι γυναίκες με μεγάλα στήθη και μεγάλα δόντια, «Αχ, μακριά απ’ αυτήν. Θα σκελίσ’ το παιδί. Δεν τη βλέπεις; Οκτώ οκάδες μαστάρια έχ’».

Προς αντιμετώπιση του σκελίσματος υπήρχε σε μόνιμη βάση το γκόλφι, δηλαδή το φυλαχτό, ή χαϊμαλί που ήταν ένα σακουλάκι που περιείχε ό,τι μπορεί κανείς να βάλει με το μυαλό του. Αλάτι, μπαρούτι, σκρούμπο και χίλια δυο άλλα «διαολοαπωθητικά». Μία μέθοδος «για να διώξουμε όξω από δω το σκέλσμα» όπως είτε η γιαγιά μου, μου έμεινε βαθιά χωμένη στο μυαλό μου. Πριν βγά-λουν τον αδελφό μου από το σπίτι, μετά το σαράντισμα, το χάιδεψαν στο πρόσωπο κάνα δυο άντρες αφού προη-γουμένως το χέρι τους είχαν φέρει σε επαφή με τα γεν-νητικά τους όργανα! «Επιασαν δηλαδή τα αχαμνά τους!» Έτσι, είπε η γιαγιά, δεν θα ήταν καλός δέκτης του κακού ματιού!

Η τραγωδία στον Γοργοπόταμο το 1964

Στις 29 Νοεμβρίου 1964 χιλιάδες κόσμου συγκεντρώθηκε στον Γοργοπόταμο για να τιμήσουν την 22η επέτειο από την **αντί-ναξη της ομώνυμης γέφυρας**, που αποτέ-λεσε μία από τις κορυφαίες αντιστασια-κές πράξεις του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου. Ήταν η πρώτη φορά που εορτασμός διορ-γανώθηκε από το επίσημο ελληνικό κρά-τος.

Στην κυβέρνηση βρισκόταν η Ένωση Κέ-ντρου με πρωθυπουργό τον Γεώργιο Πα-πανδρέου. Το πολιτικό κλίμα ήταν βαρύ από την παραίτηση του αναπληρωτή Υπουργού Συντονισμού Ανδρέα Παπαν-

δρέου, λίγες μέρες νωρίτερα. Η φιλοκυ-βερνητική εφημερίδα «Ελευθερία», προ-σκεείμενη στον Υπουργό Οικονομικών Κώ-στα Μητσοτάκη, τον είχε κατηγορήσει για χαριστικές αναθέσεις μελετών και έργων σε φιλικά του πρόσωπα («Σκάνδαλο Σκια-δαρέση») και ο Ανδρέας Παπανδρέου είχε υποβάλλει την παραίτησή του για «να υπερασπισθεί την αθωότητα και την πολι-τική του εντιμότητα».

Η τελετή στον Γοργοπόταμο κυλούσε ομα-λά, μέχρι του σημείου που πολλοί από τους παρευρισκόμενους άρχισαν να δια-μαρτύρονται, επειδή δεν επετράπη στις αντιστασιακές οργανώσεις να καταθέ-σουν στεφάνια. Στη συνέχεια, το πλήθος, που προερχόταν κυρίως από την Αριστε-ρά, αποδοκίμασε την κυβερνητική αντι-προσωπεία υπό τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας Μιχάλη Παπακωνσταντίνου. Ακο-λούθησε πανδαϊμόνιο, διακοπή της τελε-τής και αποχώρηση των επισήμων.

Ήταν 1:22 μετά το μεσημέρι, όταν ακού-στηκε μια ισχυρότατη έκρηξη στο χώρο του συγκεντρωμένου πλήθους, που σκόρ-πισε το θάνατο και τον πανικό. Κάποιοι

είχε πατήσει μια νάρκη κατά προσωπικού, με αποτέλεσμα 13 άνθρωποι να χάσουν τη ζωή τους (Γεώργιος Γιαννακούλης, Νι-κόλαος Δασόπουλος, Κωνσταντίνος Κα-νιούρας, Χρήστος Κεστίνης, Κωνσταντίνος Λεμπέσης, Κική Λιακοπούλου, Κωνσταντί-να Μπότη, Δημήτριος Μυλωνάς, Ηρωδιών Παπαζαχαρίου, Απόστολος Πολύμερος, Ασημούλα Ραχιώτη, Κωνσταντίνος Τσα-ρουχάς, Δήμος Τσιντικίδης) και πάνω από 45 να τραυματισθούν.

Στην αρχή δημιουργήθηκε σύγχυση και κάποιοι από το πλήθος νόμισαν ότι ακού-στηκαν πυροβολισμοί. Στράφηκαν με άγριες διαθέσεις κατά των ανδρών της Χωροφυλακής, νομίζοντας ότι αυτοί πυ-ροβόλησαν. Τελικά, επικράτησε σύνεση και αποφεύχθηκαν τα χειρότερα.

Το τραγικό γεγονός αποδόθηκε αμέσως από την Αριστερά σε σαμποτάζ ακροδεξι-ών κύκλων ή επιχείρηση οργανωμένη από τις αμερικανικές υπηρεσίες. Τις επόμενες μέρες επικράτησε μεγάλη ένταση. Το επί-σημο πόρισμα από τις έρευνες που ακο-λούθησαν υιοθέτησε την εκδοχή του ατυ-χήματος από παλιά νάρκη που είχε τοπο-θετηθεί εκεί το 1947 και δεν είχε περισυ-λεγεί κατά την εκκαθάριση της περιοχής δέκα χρόνια αργότερα. Το πόρισμα αμφι-

σβητήθηκε από την Αριστερά, η οποία, όμως, προτίμησε να χαμηλώσει τους τό-νους για να μην οξύνει περαιτέρω την κα-τάσταση.

Από τα επεισόδια κατά των αστυνομικών που ακολούθησαν την έκρηξη συνελή-φθησαν 18 άτομα, ανάμεσά τους ο στρα-τηγός Αυγερόπουλος του ΕΛΑΣ και ο στρατηγός Κοσίντας του ΕΔΕΣ. Αρκετοί από τους κατηγορουμένους προφυλακί-στηκαν μέχρι την έναρξη της δίκης, που άρχισε στη Λαμία στις 26 Μαΐου 1965. Το δικαστήριο εξέδωσε την ετυμηγορία τους στις 17 Ιουνίου και καταδίκασε τους 12 σε ποινές φυλακίσεως έως τρία χρόνια και αθώωσε τους έξι. Οι καταδικασθέντες άσκησαν έφεση και αφέθηκαν ελεύθεροι.

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/articles/354>

© SanSimera.gr

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μάχη του Γοργοπόταμου

Χρονολογία: 25 Νοεμβρίου 1942

Τόπος: Γοργοπόταμος

Αίτια: Εθνική Αντίσταση κατά της κατοχής της Ελλάδας

Αποτέλεσμα: Νίκη των Συμμάχων -

Κατάρρευση της γέφυρας Γοργοπόταμου

Το 1982 με τον Νόμο 1285 η επέτειος της μάχης καθιερώθηκε ως ετήσιος Πανελλαδικός εορτασμός της Εθνικής Αντίστασης.

Τα νέα του χωριού μας

του Αντώνη Μάνου

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ 28^{ΗΣ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

Με λαμπρότητα εορτάστηκε και φέτος στους Ναζαίους Κεντρικού το έπος του ΄40. Μετά τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου, στο Ηρώο των πεσό-ντων της πλατείας, ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση των νεκρών, κατατέθηκε στεφάνι από τον Πρόεδρο της Κοινότητας Κώστα Γιώτη, τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή και όλοι τραγούδησαν τον Εθνικό Ύμνο. Ακολούθησε ο καθιερωμένος καφές στα δύο μαγαζιά της Πανάγως Κα-λιακάτσου και του Γιώργου και Ευσταθίας Καλιακάτσου.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΩΝ ΝΑΖΑΙΩΝ

Στο δημοτικό σχολείο Ναζαίων παραμένουν οι κουνου-πιέρες και στα 8 παράθυρα και τα παιδάκια μεγαλώνουν στο χωριό μας και άλλα θα γεννηθούν. Το δημοτικό σχο-λείο Βαθύκαμπου παραμένει κλειστό. Η πρότασή μου για νηπιαγωγείο στον Πρόεδρο Τοπικής Κοινότητας.

ΓΙΟΡΤΗ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΕΛΙΑΣ

Στις 10 Νοεμβρίου 2019 στους Ναζαίους έγινε η γιορτή Τσίπουρου και Ελιάς με μεγάλη συμμετοχή από κόσμο που χόρεψε και διασκέδασε μέχρι τις βραδινές ώρες. Η συμμετοχή ήταν από την Άρτα, την Αθήνα και τη γύρω

περιοχή μας. Από τον Δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων ο Δήμαρχος κ. Χρήστος Χασιάκος με πολλούς δημοτικούς συμβούλους μαζί και ο Πρόεδρος Τοπικής Κοινότητας κ. Κώστας Γιώτης.

ΑΠΟ ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Οι καλλιτέχνες του χωριού και της γύρω περιοχής και φέτος μας διασκέδασαν δύο φορές στο μαγαζί του Γιώργου και της Ευσταθίας Καλιακάτσου του Αγίου Δημητρίου η Δήμητρα Κ. Λαμπράκη στη γιορτή της-της ευχόμαστε χρόνια πολλά. Επίσης, και του Αγίου Νικο-λάου οι καλλιτέχνες του χωριού μας, μας διασκέδασαν. Ευχαριστούμε θερμά τον Βασίλη Τσιβόλα, τον Δημήτρη Τσιβόλα, τον Κώστα Σφήκα, τον Λεωνίδα Τσάπαλη, τον Θανάση Γεωργίου, τον Κώστα Λύκο και τον Λευτέρη Κα-λιακάτσο.

ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΣΙΑΝΑ

Ζωντανή ήταν και φέτος η γιορτή του κρασιού. Διασκέ-δασαν ευχάριστα πολλοί από το Δήμο Κεντρικών Τζου-μέρκων, από την Άρτα, από τα Γιάννενα και από την γύρω περιοχή μας.

ΓΙΑ ΤΟ ΚΤΕΛ ΑΡΤΑΣ

Το ΚΤΕΛ Άρτας κατάφερε στα συνέδριά του την τα-λαιπωρία για τις 10 οικογένειες που υπάρχουν στα Αντριά και στους Ναζαίους να κόψει δηλ. τη γραμ-μή του Λεωφορείου Μηλιά-Ναζαίοι. Πάνω από ένα χρόνο βρέθηκαν στην ταλαιπωρία, ευτυχώς που δεν έπαθε κανέ-νας τίποτα ακόμα. Μου θύμισαν τη 10ετία του 2001 πριν τα ασφαλτικά μέσα του δρόμου Νο20 βρέθηκα στο ΚΤΕΛ για το θέμα αυτό στο γραφείο του Προέδρου. Ένας κατακουρα-σμένος Πρόεδρος που δεν θυμάμαι το όνομά του, του έθε-σα το θέμα για να ανέβει το λεωφορείο στους Ναζαίους και μου απάντησε πρέπει να δει τον δρόμο. Στη συνέχεια μπη-κε ένας οδηγός του ΚΤΕΛ στο γραφείο, του είπα σε βλέπω κουρασμένο, ρώτησε τον οδηγό αν βγαίνει το λεωφορείο στους Ναζαίους, ο οδηγός απάντησε βγαίνει. Όλα τα χρό-νια είχαμε συγκοινωνία στο Κεντρικό από τη γέφυρα Τζαρή με λίγα προβλήματα από τις καιρικές συνθήκες τώρα και οι δρόμοι καλύτερεύουν και από τις πλάτες του ελληνικού λαού να βρισκόμαστε στα σπίτια μας ανθρώπινα. Σ.Σ. Επίσης, η Ανεμορράχη και η Καλλονή θέλει συγκοινω-νία από τη Γέφυρα Τζαρή.

Αντώνης Μάνος

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΙΑΤΡΕΙΟ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ

☞ συνέχεια από τη σελίδα 1

Αποφασίζει ομόφωνα

1. Εγκρίνει την ανανέωση της σύμβασης παραχώρησης της χρήσης του Δημοτικού σχολείου Φτέρης για δώδεκα χρόνια, στον Πολιτιστικό Σύλλογο Κεντρικιωτών Άρτας «Ο Άραχθος», προκειμένου να χρησιμοποιηθεί το Δημοτικό σχολείο ως πολιτιστικό κέντρο-μουσείο-βιβλιοθήκη, πλην του γραφείου του δασκάλου το οποίο θα εξακολουθεί να λειτουργεί ως αγροτικό Ιατρείο.
2. Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κεντρικιωτών Άρτας «Ο Άραχθος», να αναλάβει όλες τις νόμιμες υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή τη χρήση, με σκοπό να χρησιμοποιείται προς όφελος των κατοίκων της περιοχής.
3. Τη διατήρηση του δικαιώματος της χρησιμοποίησης του κτηρίου, οποτεδήποτε υπάρξει ανάγκη από τον Δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων.

Η απόφαση αυτή έλαβε αύξοντα αριθμό **421/2019**.

Αφού αναγνώσθηκε το πρακτικό αυτό υπογράφεται ως ακολούθως

Ο Πρόεδρος
Ιωάννης Χάιδος

Τα Μέλη
ακολουθούν υπογραφές
Ακριβές απόσπασμα
Ο Δήμαρχος
Χρήστος Χασιάκος

ΔΡΟΜΟΣ ΦΤΕΡΗΣ — ΛΑΓΚΑΔΙΑ (ΣΤΕΝΟ ΜΠΑΛΑΟΥΡΑ)

Το παραχωρή-
θέν τμή-
μα από το οικόπεδο του Παύλου Αντωνίου, για τη διαπλάτυνση του δρόμου Φτέρης — Λαγκάδια, παραμένει ακαθάρ-
ριστο από το 1995. Τα δένδρα κατέκλυσαν το μισό οδόστρωμα. Η δαπάνη καθαρισμού δεν ξεπερνάει τα 100 €!!!

Φωτό: Γιώργος Αντωνίου

ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΦΤΕΡΗΣ ΑΠΟ ΜΠΟΥΚΟΥΡΗ (ΠΡΟΝΕΙΚΑ)

Διακρίνεται η πλατεία Φτέρης,
το ποτάμι και απέναντι
η Ροδαυγή — Σκούπα

Φωτό: Εύα Πρόνιου

Παλιές εικόνες...

Κώστας και Σοφία Καλιακάτσου

Ευάγγελος Μπαλαούρας & Ελένη Θεοχάρι

Ομιλία Αποστόλου Φλώρου, στην ορκωμοσία του δημάρχου κου Χασιάκου, στο Βουργαρέλι Άρτας στις 25/08/2019

Κύριοι βουλευτές, κύριε αντιπεριφερειάρχα, κύριε δήμαρχε, κύριοι σύμβουλοι, αγαπητοί προσκεκλημένοι,

Με πολλή χαρά ήρθα για να παραστώ στην ορκωμοσία σας, να σας ευχηθώ από καρδιάς θερμά συγχαρητήρια για την εκλογή σας και πολλές καλές δουλειές για μια καλύτερη ζωή των δημοτών.

Οι υποψήφιοι για αυτά τα αξιώματα ήταν και άλλοι. Αυτό είναι ευχάριστο. Η πολυφωνία είναι συστατικό της δημοκρατίας. Από Δευτέρα 2 Σεπτεμβρίου, αναλαμβάνετε δουλειά στον Δήμο. Έχοντας στο νου σας τρεις λέξεις: Όλοι μαζί μπορούμε. Τίποτα δεν μας φοβίζει. Σε κάθε χωριό υπάρχουν εκπρόσωποι όλων των κομμάτων. Πρέπει να είμαστε αγαπημένοι. Αντιπολίτευση χρειάζεται, αλλά να είναι εποικοδομητική.

Δήμαρχος επανεκλέγεται ο κύριος Χασιάκος, και αυτό είναι ευχάριστο. Δεν κατηγορώ κανέναν από τους διατελέσαντες Δημάρχους, όλοι εργαστήκαν.

Ο κύριος Χασιάκος θα μου επιτρέψει, γιατί μου το απαγόρευσε, αλλά εγώ πρέπει να το πω.

Ως επανεκλεγείς δήμαρχος, είναι γνώστης των προβλημάτων και των δυο δήμων, Αθαμανίας και Αγνάντων. Είναι ευγενής, νηφάλιος, -μηχανικός στο επάγγελμα-, ό,τι χρειάζεται για τον δήμο. Γνώστης των μελετών για τα προβλήματα του δήμου -χωρίς μελέτη "γι-οκ" χρήματα.

Ο δήμος Τζουμέρκων δεν είναι αυτός που έπρεπε να είναι. Υστερεί κατά πολύ στα μεγάλα έργα που έχει ανάγκη ο τόπος, και πρέπει στη θητεία σας, να αλλάξετε την εικόνα του δήμου.

Οι Τζουμερκιώτες προσέφεραν πολλά στην Ελλάδα, αλλά πήρανε λίγα έναντι αυτών που δώσανε. Παρόντες σε όλους τους αγώνες και ξεκινάμε, από το μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου που είναι λίγο πιο πάνω, που ξεκίνησε ο αγώνας για την απελευθέρωση της πατρίδας. Και ερχόμαστε στα χρόνια της Κατοχής που οι Τζουμερκιώτες δεν σκύψανε το κεφάλι στους κατακτητές αλλά ορθώσανε το ανάστημά τους και πήρανε τα όπλα, αντάρτικα τάγματα με έδρα το αρχηγείο στα Τζουμέρκα.

Το γεγονός αυτό εξόργισε τους Γερμανούς, που κάνανε πολλές επιδρομές στα χωριά μας και άλλα δυσάρεστα με νεκρούς, κάψιμο σπιτιών και πολλές άλλες καταστροφές. Έπρεπε να προσέξουν... τα Τζουμέρκα ερημώσανε. Σχολεία δεν λειτουργούν. Τα γυμνάσια Αγνάντων και Βουργαρείου υπολειπονται.

Τα χωράφια άγονα και πετρώδη. Έσοδα μόνο από το τσίπουρο και τώρα ξεκινάμε τον τουρισμό. Ο δήμος Τζουμέρκων προσφέρεται για τουρισμό. Έχει υποδομή για τουρισμό: Να ξαναοίξουν τα κλειστά σπίτια.

Τώρα με την Ιόνια οδό, έχουμε νέες προοπτικές αλλά πρέπει άμεσα να ξεκινήσουν τα μεγάλα έργα που έχει ανάγκη ο τόπος. Κύριε Δήμαρχε μη σας φοβίζει. Σε αυτό το θέμα θα φανείτε παλληκάρι. Έχετε όλον τον λαό με το μέρος σας -και πρέπει στην τετραετία μέχρι να ξαναγίνουν εκλογές, να ξεκινήσουν τα μεγάλα έργα.

Θα αναφερθώ σε μερικά.

Πίνουμε νερό στον Δήμο Αθαμανίας από τους σωλήνες που είναι από την πηγή Κωστηλάτας μέχρι τον σταυρό ίσως και παρακάτω.

Είναι χαλυβοσωλήνες, σκουριάσανε και πολλοί θα είναι με τρύπες. Ανάγκη αντικατάστασης με πλαστικούς. Ήμουν ο πρώτος πρόεδρος του συνδέσμου. Έγινε ένα τεράστιο λά-

θος με τον αείμνηστο νομάρχη Ανδρουτσόπουλο, έστειλε έναν υπάλληλο από την διεύθυνση δασών. Μέτρησε το νερό και το βρήκε 17.000 κυβικά και όταν το νερό μπήκε στους σωλήνες βρέθηκαν 2.500 και σε χρόνια ανομβρίας ήρθε στα 1.700.

Είμαστε στα βουνά με νερό, και νερό δεν έχουμε. Νερό μετράμε Δίστρατο και Ανεμορράχη 18 κυβικά η κάθε οικογένεια. Πρέπει να αποκτήσουμε νερό.

Ένα άλλο θέμα πολύ σοβαρό. Αποχέτευση. Από ό,τι ξέρω και διαβάζω στις εφημερίδες, τα καμποχώρια πνίγονται στα εκατομμύρια. Γίνονται έργα αποχέτευσης.

Το Βουργαρέλι πρέπει να αποκτήσει αποχέτευση. Έχω ένα μυστικό, δεν θέλω να το πάρω μαζί μου, διότι στην ηλικία των 95 ετών βαδίζω προς κάπου αλλού. Αλλά θα το πω.

Το 2001 ήμουν αντιδήμαρχος επί δημαρχίας Γαλάνη. Ασχολήθηκα με την καθαριότητα. Στις επάνω βρύσες κύριε Κατσάνο, είχα ασχοληθεί με την καθαριότητα. Πήγα το πρωί και τι βρήκα; Δεν το είπα, αλλά θα το πω. Ακαθαρσίες ανθρώπων. Και ερωτώ: Τα λύμματα που είναι πάνω από τις βρύσες, των νοικοκυριών πού πάνε; Πρέπει άμεσα τα χωριά να αποκτήσουν αποχέτευση.

Βουργαρέλι - Αθαμάνιο - Τετράκωμο - Καταρράκτης - Κυψέλη, όλα τα μεγάλα μεγαλοχώρια.

Ένα άλλο μεγάλο έργο που πρέπει να γίνει. Ρώτησα τον δήμαρχο. Πώς πηγαίνεις στον δήμο; Και τι μου είπες;

- Κατεβαίνω στον Καταρράκτη, Μικροσπηλιά, Ράμια, στη διακλάδωση Κυψέλης και πάμε.

Και σας ερωτώ Κύριε Στύλιο, κύριε Γκόγκα που είστε βουλευτές κ.λ.π.

- Πότε θα γίνει αυτός ο δρόμος από τις Σκιαδάδες μέχρι τον Καταρράκτη; Στους πρόποδες να περνάμε από τον Άγιο Κοσμά να πηγαίνουμε;

Ένα άλλο αίτημα, που ο κύριος Δημήτρης Κανής φώναζε για τον παραλίμνιο δρόμο. Είναι ένα έργο το οποίο πρέπει κύριε Στύλιο να προγραμματίσετε να ξεκινήσει ο δρόμος αυτός ο οποίος θα δώσει μεγάλη ανάπτυξη στην περιοχή.

Ένα έργο ανάπτυξης που έγινε, είναι η γέφυρα Τζαρή. Η γέφυρα Τζαρή προσφέρει πάρα πολλά. Ένωσε το Ξηροβούνι με τα Τζουμέρκα. Συγχαρητήρια στον κύριο Κολιοπάνο.

Τελειώνοντας κύριε δήμαρχε, έχω να κάνω μια πρόταση.

Να κάνουμε μια διαδήλωση. Ή στη γέφυρα Πλάκας ή στην Άρτα. Να ακουστεί η φωνή των Τζουμέρκων. Τα Τζουμέρκα έχουν πρόνομια. Δώσανε αίμα και αντ' αυτού οι εκάστοτε κυβερνήσεις δεν προσέφεραν απολύτως τίποτα. Ένα συλλαλητήριο, μια επιστολή στον κύριο Μητσοτάκη να επισκεφτεί ως πρωθυπουργός το Βουργαρέλι, τον δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων, να αποκτήσει μια εικόνα για το ποια είναι τα Τζουμέρκα.

Σε λίγες μέρες, στις 2 Νοεμβρίου, θα έρθει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας στο μαρτυρικό χωριό των Τζουμέρκων, στον Καταρράκτη. Είναι ευκαιρία να πούμε πολλά.

Με αυτά τελειώνω, σας εύχομαι καλές δουλειές και πάλι.

Αποστολός Φλώρος
Δήμαρχος
Τ. Πρόεδρος Κοινότητας Διςτρατών.

του Γιώργου Αντωνίου
Πολιτικού & Τοπογράφου Μηχανικού
Μέλους του Δ.Σ. του ΣΕΓΜ

Από ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΕΓΜ
ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2008

— εφεύγοντας ο άνθρωπος από τους
— νόμους της φύσης, όπου επικρατεί
— το δίκαιο του ισχυρότερου και μια
ισορροπία τρόμου, βασισμένη στη de
facto κυριαρχία της βούλησης των πιο
δυνατών, μοχθεί χιλιάδες χρόνια τώρα
να οργανώσει την κοινωνική του συγκρό-
τηση και να ομαλοποιήσει την εξελικτική
του πορεία με βάση ευρέως αποδεκτούς
κανόνες, θεσπίζοντας κι ευελπιστώντας
στην εφαρμογή αυτού που αποκαλούμε
«Ανθρώπινο Δίκαιο».

Πιστεύει, επομένως, ότι είναι εφικτό, πα-
ραβλέποντας την αδυσώπητη ανταγωνι-
στικότητα της φύσης που οδηγεί στον αλ-
ληλοσπαραγμό, να θεσμοθετήσει δικούς
του κώδικες, που να διασφαλίζουν την
κοινωνική βιωσιμότητα, μέσω των κατα-
πραυντικών δράσεων της ισότητας και της
ισονομίας. Έτσι, οραματίζεται να επιτύχει
μια παγκόσμια ανθρώπινη κοινωνία ίσων
ευκαιριών, όπου όλοι θα κερδίζουν και
κανείς δεν θα χάνει. Μήπως, τελικά, αυτό
εκτός από ουτοπία είναι ταυτόχρονα και
μια αφανής παγίδευση για τον άνθρωπο;
Στον θαλάσσιο κόσμο, για παράδειγμα,
όλα τα έμβια όντα αντιλαμβάνονται πλή-
ρως -ήδη από τις πρώτες μέρες της ζωής
τους- τον απλό φυσικό νόμο επιβίωσης,
όπου το μεγαλύτερο τρώει το μικρότερο,
οπότε εκείνο για να προστατευτεί ανα-
γκάζεται να επιστρατεύσει την ευκινησία
του. Δεν ελπίζει σε καμιά δικαιοσύνη, σε
κανένα γονιό, δάσκαλο, παπά, αστυνόμο,
εισαγγελέα, δικαστή, παρά μόνο στην αυ-
τοπροστασία του και την ανάπτυξη επαρ-
κούς κι ανθεκτικού αμυντικού και επιθετι-
κού μηχανισμού. Γενικά, ο άνθρωπος από
την αρχή της ιστορίας του πιστεύει ότι
μπορεί να διαιωνίζεται και να εξελίσσεται
βασιζόμενος στη συν-βίωση και όχι στην
επι-βίωση, μολονότι η τελευταία αποτε-
λεί σχεδόν τον κανόνα σε όλο τον υπόλοι-
πο έμβιο φυσικό κόσμο.

Προϋπόθεση για την ειρήνη

Ο πρώτος κοινός κώδικας που επινοήθη-
κε για την ανθρώπινη συμβίωση από τον
μάγο της φυλής ήταν η νομή των αγαθών
(ετυμολογικά από το αρχαιοελληνικό
ρήμα «νέμω» = μοιράζω, διαιρώ, διανέ-
μω). Όταν η νομή συντελείται ισόμοιρα
(το άνοιγμα του V, καθώς κόβεις την κυ-
κλική πίττα να έχει τις ίδιες μοίρες για
όλους), εκπληρώνεται η αναγκαία προϋ-
πόθεση για την εξασφάλιση της ειρήνης
στην ανθρώπινη ομάδα (φυλή), μπαίνει
οικο-νομία (τάξη στο σπίτι). Έτσι, πολύ
δόκιμα και πετυχημένα από τη Νομή προ-
ήλθε διασταλτικά η λέξη νόμος για κάθε

υποχρεωτικό κανόνα ανθρώπινης συμπε-
ριφοράς, αφού για να εφαρμόζεται αγόγ-
γυστα από τους συμβιούντες προαπαι-
τείται να εμπεριέχει δίκαιη μοιρασιά του
ανθρώπινου αγαθού.

Όμως, η δίκαιη νομή της πίττας δεν κα-
θίσταται a priori από μόνη της ικανή να
εγκαθιδρύσει την κοινωνική ειρήνη. Χρει-
άζεται, ταυτόχρονα, να υπάρχει και μεγά-
λη πίττα για να είναι επαρκές το ισόμοιρο
μερίδιο του κάθε ατόμου. Διαφορετικά,
όταν η μοιρασιά γίνεται επί δικαίων και
αδίκων, όμοια σε αυτούς που προσφέ-
ρουν και σε αυτούς «που κάνουν το κο-
ρόιδο», τότε -αργά ή γρήγορα- η πίττα
μικραίνει αντί να μεγαλώνει, με συνέ-
πεια, όπως λέει η λαϊκή παροιμία, «όπου
υπάρχει φτώχεια, υπάρχει γκρίνια» με
τελικό αποτέλεσμα την καθυστέρηση της
ανάπτυξης.

Πού είναι το μέτρο;

Το ζητούμενο είναι το «μέτρο» των αρ-
χαίων, μεταξύ δικαιοσύνης (ίσης μοιρα-
σίας) και βιώσιμης ανάπτυξης (μεγάλωμα
της πίττας), μεταξύ προστατευτισμού και
ανταγωνισμού, μεταξύ κοινωνικής αλλη-
λεγγύης και επιβράβευσης της δημιουρ-
γικότητας κι αποτελεσματικότητας, γενικά
μεταξύ κοινωνικού κράτους και ελεύθε-
ρης λειτουργίας της αγοράς. Το δίλημμα
αυτό θα μπορούσε να ισχυρισθεί κανείς
ότι αποτελεί αρχέγονο πρόβλημα για τον
άνθρωπο και καλύπτει όλες τις εκφάνσεις
της δραστηριότητάς του. Ξεκινά από την
ανατροφή ακόμα του παιδιού, όπου η
μάνα κι ο πατέρας βρίσκονται σε διαρ-
κή προβληματισμό μήπως η υπερβολική
προστασία δεν επιτρέπει στο νέο μέλος
μεγαλώνοντας να αναπτύξει τις δικές του
ικανότητες, τις τόσο απαραίτητες για την
επιβίωση στον σύγχρονο ανταγωνισμό,
και φθάνει μέχρι τις πολιτικές ιδεολογίες
για την άσκηση της κρατικής εξουσίας,
που αιώνες τώρα παλινδρομούν ταλα-
ντευόμενες μεταξύ ελεύθερου ανταγωνι-
σμού (λειτουργία της αγοράς) και κοινω-
νικού κράτους (κρατική παρέμβαση).

Το παρατεταμένο, πέραν των ορίων ενη-
λικώσης, άνοιγμα της ομπρέλας της οικο-
γενειακής προστασίας στρεβλώνει τη φυ-
σιολογική εξέλιξη του ατόμου, περιορίζει
την έγκαιρη ανάπτυξη των προσωπικών
ικανοτήτων και βαθμών ελευθερίας του
και γενικά δημιουργεί χαρακτήρες που
αποφεύγουν το ρίσκο ή την επιχειρημα-
τικότητα, προτιμώντας την ασφάλεια, με
τη μορφή μόνιμων υπαλληλικών θέσε-
ων, την έλλειψη κινήτρων στη ζωή, την
υιοθέτηση της ελάχιστης υπευθυνότητας
και πρωτοβουλίας. Ίσως, γι' αυτό εν τέλει
να οδηγούμαστε σε έναν κορεσμένο δη-
μόσιο τομέα και μια κοινωνία φθίνουσας
ανάπτυξης.

Πολλοί στη σημερινή εποχή υποστηρί-
ζουν, αξιολογώντας τα αδιέξοδα της κοι-
νωνικής ασφάλισης, ότι πλησιάζουμε στο
τέλος του κοινωνικού κράτους. Αυτό, βέ-
βαια, είτε το θέλουμε είτε όχι, δεν πρό-
κειται να πραγματοποιηθεί, γιατί κάτι
τέτοιο θα σήμαινε επιστροφή στον κόσμο
της ζούγκλας και των ωκεανών, απ' όπου
προφανώς ο άνθρωπος εδώ και εκατομ-
μύρια χρόνια έχει αποσχιστεί. Θα ήταν
άτοπο, αλλά και ανέφικτο, να επιχειρηθεί
να σβηστεί «μονοκοντυλιά» η συντελε-
σθείσα πρόοδος.

Οι δικλείδες κατά της κατάχρησης του προστατευτισμού

Είμαστε υποχρεωμένοι εκ των πραγμά-
των, λοιπόν, να συνεχίσουμε να θέτουμε
δικούς μας κανόνες συμπεριφοράς, που
όμως με διαδοχικές προσεγγίσεις να πλη-
σιάζουν και να εναρμονίζονται όσο γίνε-
ται πληρέστερα στη φυσική νομοτέλεια.

Για να συνεχιστεί η διαιώνιση και εξελικτι-
κή πορεία του ανθρώπινου είδους μοιάζει
μονόδρομος η κοινωνική προστασία και η
συνέχιση αλληλοστήριξης των γενεών,
αρκεί να βρεθούν οι θεσμοθετημένες
εκείνες δικλείδες που θα περιορίζουν την
κατάχρηση του προστατευτισμού, όπου
οι «κουτοπόνηροι» με την ήσσονα ή ακό-
μη και μηδενική προσπάθεια θα διεκδι-
κούν δικαιώματα ισομερισμού της πίττας.
Αντίθετα, όταν ο ανταγωνισμός είναι υγι-
ής, με ξεκάθαρες και διαφανείς διαδικασί-
ες εκ των προτέρων καθορισμένες και δη-
μοσιοποιημένες, πετυχαίνει τη βελτιστο-
ποίηση της ατομικής δημιουργικότητας
και αποτελεσματικότητας και συνολικά
επιφέρει την πολυπόθητη ανάπτυξη της
κοινωνίας, που επιστρέφει ανταποδοτικά
ως ευημερία των μελών της. Κατάχρηση
του ανταγωνισμού, χωρίς καμία κρατική
παρέμβαση ή υπόγειες συναλλαγές προ-
ώθησης συμφερόντων, δημιουργεί στρέ-
βωση στην αγορά και υπερσυνκέντρωση
της οικονομικής δύναμης στους λίγους,
τους ευρισκόμενους σε διαπλοκή με την
εκάστοτε εξουσία.

Οι... σωσίβιες λέμβοι

Οι πολιτικοοικονομικές θεωρίες και ιδε-
ολογίες, που διαχρονικά υποτίθεται πως
βρίσκουν τη λύση για όλα (η πανάκεια
των διάφορων «-ισμών», καπιταλισμός,
κομμουνισμός, φιλελευθερισμός, σο-
σιαλισμός, νεοφιλελευθερισμός κ.λπ.),
θα εξακολουθήσουν να συστήνονται ως
σωσίβιες λέμβοι για το διαφαινόμενο
ναυάγιο των κοινωνιών υπό το βάρος
των προβλημάτων και να επιχειρείται να
εφαρμοστούν καθαρόαιμα ή σε μίξεις σε
αναλογίες που ποικίλουν. Μια ήπια ανά-
λυση καθιστά αυτό το πλαίσιο εξηγήσιμο,
αφού οι κοινωνίες των ανθρώπων δεν εί-
ναι σύνολα τέλειων όντων, αλλά λογικών
όντων, με κυρίαρχο το ένστικτο της αυτο-
συντήρησης, που τις περισσότερες φορές
προτιμούν να προσφέρουν το minimum
των δυνατοτήτων τους για να λάβουν το
maximum της συνολικής παραγόμενης
πίττας.

Έτσι, όσο δίκαιη κι αν μοιάζει η αλληλεγ-
γύη και η προστασία των αδυνάτων, κα-
ταλήγει να καταχράται από διαφόρους
«κουτοπόνηρους» της ήσσονος προ-
σπάθειας και τελικά να γυρίζει «μπού-
μερανγκ» στον προστατευόμενο. Πώς να
μην αγανακτήσουν από την εξόφθαλμη
πρόκληση εκείνοι που προσφέρουν στο
κοινωνικό σύνολο το maximum των ικα-
νοτήτων τους χωρίς να μετέχουν ανάλογα
στο ολικό εισόδημα;

Το εκκρεμές εξακολουθεί να αιωρείται,
η κρατική παλινδρόμηση κινείται αέναα
μεταξύ προστασίας και απελευθέρωσης
της αγοράς, οι κοινωνίες μετεωρίζονται

στην αβεβαιότητα. Οι προτεινόμενες λύ-
σεις περιπλέκονται σε σύνθετους δαιδα-
λώδεις διαδρόμους: Ποιο ασφαλιστικό
σύστημα περίθαλψης θα μπορούσε να
αποφύγει την κατάχρηση των φαρμάκων,
ως αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης του
φόβου των ασθενών από τη μια και της
αισχροκέρδειας ιατρών και φαρμακοβιο-
μηχανιών από την άλλη;

Παρόλο το ζοφερό τοπίο, που προκύπτει
από τα παραπάνω, ας κλείσουμε με έναν
αισιόδοξο οραματισμό. Ίσως, κάποτε,
τεχνολογικά (με την αποκωδικοποίηση
DNA, ανάλυση εγκεφάλου κ.λπ.), βρεθεί
τρόπος ακριβούς μέτρησης του συνολι-
κού δυναμικού του κάθε ατόμου (τα χα-
ρίσματα και οι δυνατότητες που δόθηκαν
στον καθένα μας από τη φύση, τον Θεό,
το κοινωνικό περιβάλλον κ.λπ.) και να συ-
γκρίνεται με το ποσοστό του δυναμικού
του που διαθέτει για το κοινωνικό σύνο-
λο και ακολούθως θα αμείβεται ανάλογα.
Τότε, ο οδοκαθαριστής π.χ., που διαθέτει
το 90% του δυναμικού του, θα πρέπει να
αμείβεται περισσότερο από τον πυρηνικό
επιστήμονα ή τον πολιτικό, που -ενώ έχει
τεράστιες δυνατότητες- προσφέρει το
10% των διατιθέμενων.

Αν πραγματικά ο άνθρωπος φτάσει τεχνο-
λογικά σε τέτοιο επίπεδο και παράλληλα
θεσμοθετήσει νομικά τέτοιους κανόνες
δικαιοσύνης και διανομής του εισοδήμα-
τος, τότε «χαλάλι του», που ξέφυγε από
τους σκληρούς και αδυσώπητους ανταγω-
νιστικούς νόμους της φύσης. Μέχρι τότε,
όμως, αυτή την ιδανική δικαιοσύνη, του-
λάχιστον οι θρησκευόμενοι, την έχουμε
εναποθέσει μεταφυσικά στην τελική κρί-
ση του υπέρτατου όντος.

Παλιές εικόνες...

Γιώργος Διαμάντης

Σταύρος Κίτσος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ Η Τσιάμαντα Μπόμπολη Βαλεντίνα κόρη της Αλεξάνδρας (Αλεξίας) Μπόμπολη από τον Βαθύκαμπο Κεντρικού και του Κωνσταντίνου Τσιάμαντα από Άγναντα, λάτρισσα των Τζουμέρκων και του Αράχθου, Δασκάλα και Χορεύτρια Σύγχρονου Χορού σε διάφορες σχολές των Ιωαννίνων και της Ηγουμενίτσας, με πολλά μετάλλια και πρωτιές σε διαγωνισμούς χορού πανελλαδικά και εκτός, τόσο η ίδια όσο και οι μαθήτριάς της. Στις 17 Απριλίου 2019 κέρδισε και τον εκλεκτό της καρδιάς της Άγγελο Δερέκα με τα δεσμά του γάμου στο Δημαρχείο Ιωαννίνων. Λιτά και κομψά έδωσε ακόμη μια μεγάλη χαρά στους γονείς της και η αποκορύφωση της χαράς ήρθε στις 6 Αυγούστου 2019 όπου έφερε στον κόσμο ένα υγιέστατο αγοράκι.

Ο ΑΡΑΧΘΟΣ εύχεται να ζήσουν ευτυχισμένοι και να τους ζήσει το μωράκι τους.

Βαλεντίνα - Άγγελος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΑΡΑΧΘΟΥ

1. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΘΕΟΦΑΝΙΑ.....	50,00€
2. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	20,00€
3. ΝΤΑΛΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	20,00€
4. ΦΟΥΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	20,00€
5. ΦΟΥΚΑ ΑΝΤΙΓΟΝΗ	30,00€
6. ΜΑΡΗ Θ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	10,00€
7. ΜΑΡΗ ΚΑΙΤΗ (στη μνήμη του συζύγου της Ανδρόνικου Μάρη)	200,00€
8. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ (στη μνήμη του πατέρα του Μίμη)....	50,00€
9. ΚΑΜΠΡΗ ΑΛΕΞΙΑ – ΔΗΜΟΥ ΚΩΣΤΑΣ	15,00€
10. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ	20,00€
11. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	10,00€
12. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ ΤΑΣΟΣ και ΑΝΤΩΝΙΑ, ΝΤΑΚΗ-ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ ΧΡΥΣΑ, ΝΤΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, ΝΤΑΚΗΣ ΤΑΣΟΣ, ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ ΣΟΦΙΑ ΤΣΟΥΚΑ Ν. ΥΟΡΚΗ.....	50,00€
13. ΡΑΠΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	10,00€
14. ΛΥΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ.....	10,00€
15. ΜΠΙΛΙΝΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	30,00€
16. ΔΗΜΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ – ΔΗΜΟΥ ΙΩΑΝΝΑ	20,00€
17. ΣΠΥΡΟΥ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	50,00€
18. ΠΑΠΑΒΑΓΓΕΛΗ ΛΑΜΠΡΙΝΗ	10,00€
19. ΜΠΑΡΤΖΩΚΑΣ Β. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.....	35,00€
ΣΥΝΟΛΟ	660,00€
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Κόστος έκδοσης εφημερίδας 800,00 € ανά τεύχος. Ευχαριστούμε τους πατριώτες και φίλους για τη βοήθειά τους. Ελπίζουμε να συγκινηθούν και άλλοι "έχοντες" για τη συνέχιση έκδοσης της εφημερίδας μας.	

Οι φίλοι και οι αναγνώστες της εφημερίδας, παρακαλούνται να καταθέτουν τη συνδρομή τους και την οικονομική τους ενίσχυση προς τον σύλλογο, στον παρακάτω λογαριασμό της Τράπεζας Πειραιώς: 5077-034530-131
IBAN: GR 85 0172 0770 0050 7703 4530 131

Eco Lift
ΑΦΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Ο.Ε.
ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ & ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ
ΡΟΔΟΥ 158 ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ - ΤΗΛ.: 2105065777 - ΚΙΝ.: 6947585604
www.ecolift.gr, info@ecolift.gr

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Στις 10 Οκτωβρίου 2019 απεβίωσε Στον Αγ. Δημήτριο Πέτα Άρτας (Κυράτσα) όπου κατοικούσε σε ηλικία 67 ετών ο Βασίλειος του αείμνηστου Ευαγγέλου Χρήστου Κοτσοκώστα από την Ανεμορράχη Άρτας και της αείμνηστης Ευανθίας Ντούλα Σιώζου από τη Ροδαυγή Άρτας. Η νεκρώσιμος ακολουθία εψάλη την επομένη στον Ι. Ν Αγίου Δημητρίου (Κυράτσας) και ενταφιάστηκε στο νέο νεκροταφείο της Άρτας κοντά στη Λιμίνη.

Χρήστος Λαζ. Φούκας.

• Στις 22 Οκτωβρίου 2019 απεβίωσε στην Φλωριάδα της επαρχίας Βάλτου, του νομού Αιτωλοακαρνανίας όπου κατοικούσε η Ελένη Κων/νου Βασιλείου Τριάντου (Κωσταβασίλη), ετών 88 από την Ανεμορράχη Άρτας. Ήταν σύζυγος του αείμνηστου Ναπολέων Οικονόμου από την Φλωριάδα. Η νεκρώσιμος ακολουθία εψάλη την επομένη στον Ι. Ν. Αγίας Τριάδος του παραπάνω χωριού και ενταφιάστηκε στο εκεί νεκροταφείο κοντά στον άντρα της.

Χρήστος Λαζ. Φούκας,

• Στις 25 Οκτωβρίου 2019 απεβίωσε στην Αθήνα όπου κατοικούσε η Έλσα (Ελισάβετ) Αλεξάνδρου Καμάτογλου, ετών 72, από τον Άγιο Κωνσταντίνο Αργινίου. Ήταν σύζυγος του αείμνηστου Τηλέμαχου Αλεξίου Κων/νου Τριάντου από την Ανεμορράχη Άρτας. Η νεκρώσιμος ακολουθία εψάλη την επομένη στον Ι. Ν.Αγ. Νικολάου Ανεμορράχης και ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο Ανεμορράχης, κοντά στον άντρα της.

Χρήστος Λαζ. Φούκας.

Ο ΔΙΚΟΣ ΜΑΣ ΜΙΜΗΣ

Περήφανος αλλά και ταπεινός, θετικός, νοικοκύρης, υποστηρικτικός, διακριτικός, ευθύς. Αφοσιωμένος σύζυγος, καλός πατέρας, τρυφερός παππούς, πιστός φίλος. Αυτός ήταν ο Δημήτρης Καλιακάτσος και έτσι θα τον θυμούνται οι αγαπημένοι και οι φίλοι του που τον αποχαιρέτησαν στις 27 Νοεμβρίου 2019, στο Γ' Νεκροταφείο Αθήνας.

Δημήτρης Καλιακάτσος

Αξέχαστος για τα αθώα πειράγματά του σε γνωστούς και φίλους, ο Μίμης έφυγε πλήρης ημερών και εμπειριών, παλεύοντας γενναία με την αρρώστια όπως έκανε σε όλη του τη ζωή. Αγωνίστηκε πάντα για αυτούς που προστάτευε και αγαπούσε, με δίκαιους και καλούς αγώνες, ενώ το πέρασμά του από τη ζωή χαρακτηρίστηκε από εργατικότητα, συντροφικότητα, ταπεινότητα και αλληλεγγύη. Αυτήν την παρακαταθήκη αφήνει στα παιδιά του Μιχάλη, Νίκο και Παντελή και στα εγγόνια του: Να αγωνίζονται τίμια και να απολαμβάνουν τις χαρές της ζωής με αισιοδοξία, μαχητικότητα, κέφι και αγάπη.

Η οικογένεια και οι φίλοι του Μίμη

• Στις 8/12/2019 απεβίωσε στην Αθήνα ο Ανδρόνικος Μάρης σε ηλικία 79 ετών και κηδεύτηκε στις 10/12 στο κοιμητήριο Ζωγράφου, μεταξύ συγγενών, φίλων και συναδέλφων. Υπήρξε μοναδικός άνθρωπος, οικογενειάρχης και εκπαιδευτικός.

Ανδρόνικος Μάρης

Αγαπούσε πολύ το χωριό μας, δίδαξε στο Δημοτικό Σχολείο Πολίτσανων. Καλό σου ταξίδι Ανδρόνικε, η σύζυγος και τα παιδιά σου.

• Την Κυριακή 15 Δεκεμβρίου 2019 απεβίωσε στο Άργος, Νομός Αργολίδος, όπου κατοικούσε ο Βασίλειος Δημητρίου Καλτσώνης, ετών 96, καταγόμενος από την Ανεμορράχη Άρτας. Ήταν παντρεμένος με την αείμνηστη Καίτη Παναγ. Λύκουδη, το γένος Δραγούμη από το Άργος.

Ο εκλιπών αγαπητός μας Βασίλης κηδεύτηκε στο εκεί νεκροταφείο της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, κοντά στη σύζυγό του.

ΥΓ. Ο Χρήστος Φούκας στη μνήμη του εξαδέλφου του Βασίλη Δημ. Καλτσώνη και της συζύγου του Καίτης προσφέρει στην εφημερίδα «Ο ΑΡΑΧΘΟΣ» 20 ευρώ.

• Την Παρασκευή 27 Δεκεμβρίου 2019 απεβίωσε στο νοσοκομείο της Άρτας, η Άννα του Γεωργίου Οδυσ. Καλόγερου και της Αφροδίτης, 60 ετών, από την Ανεμορράχη Άρτας. Η Άννα ήταν σύζυγος του Κωνσταντίνου Βασ. Φούκα, επίσης από την Ανεμορράχη. Η νεκρώσιμος ακολουθία εψάλη την Κυριακή 29 Δεκεμβρίου 2019 στον Ι. Ν.Αγ. Νικολάου Ανεμορράχης και ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο Ανεμορράχης, κοντά στους γονείς της.

Χρήστος Λαζ. Φούκας.

• Στις 29/12/2019 απεβίωσε στην Αθήνα ο Αντώνης Γ. Καλιακάτσος σε ηλικία 69 ετών και κηδεύτηκε την επόμενη στο κοιμητήριο Ανω Λιοσίων. Αγαπούσε πολύ το χωριό μας, ζούσε στη Ρουπακιά που ήταν το σπίτι από τους γονείς του. Το καλοκαίρι τον βλέπαμε στο μύλο στο Κρυονέρι. Είχε όρεξη, ήταν δραστήριος άνθρωπος και καλός οικογενειάρχης.

• Στις 29/12/2019 απεβίωσε στην Άρτα ο Θεοφάνης Β. Μάρης σε ηλικία 79 ετών και κηδεύτηκε την επόμενη στο κοιμητήριο Άρτας. Έφυγε από τα Πολίτσανα και κατέβηκε στην Άρτα όπου και έζησε. Ήταν δραστήριος, καλός άνθρωπος και καλός οικογενειάρχης.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

• Στις 16/11/2019 στον Ιερό Ναό Αγίας Παρασκευής Φτέρης Κεντρικού τελέστηκε το 40ήμερο μνημόσυνο του αείμνηστου Χρήστου (Τάκη) Μπαλαούρα.

• Την 1/12/2019 στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Ναζαίων Κεντρικού τελέστηκε το εξάμηνο μνημόσυνο της αείμνηστης Βάγιας Μπόμπολη.

• Στις 12/01/2020 στον Ιερό Ναό Αγίας Μαρίας Ιλισίων τελέστηκε το 40ήμερο μνημόσυνο του αείμνηστου Ανδρόνικου Μάρη.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΓΙΩΡΓΟΥ Β. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ

*Απόσπασμα από το βιβλίο του πατριώτη μας **Γιώργου Β. Καλιακάτσου**, Συνταξιούχου Γεωπόνου, και πρώην μέλος του ΔΣ του Αράχθου*

ΠΡΟ-ΠΡΟ-ΠΑΠΠΟΥΣ: ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ (ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ) • ΠΡΟ-ΠΑΠΠΟΥΣ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΠ. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ

ΠΑΠΠΟΥΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡ. ΑΠ. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ
ΓΙΑΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Γ. ΛΑΜΠΡΗ

ΠΑΙΔΙΑ: ΧΡΗΣΤΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ Δ. ΚΟΥΤΣΟΣΠΥΡΟΥ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ΚΩΝ/ΝΟΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΛΑΜΠΡΟΣ, ΕΛΕΝΗ Χ.ΦΟΥΚΑ.

ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΜΟΥ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Είμαι 67 χρονών τα περισσότερα πρωινά που ξυπνώ, λέω στη Μαρίνα τη γυναίκα μου, «απόψε είδα στον ύπνο μου...» και πριν τελειώσω τη φράση μου, η Μαρίνα με ρωτάει, «πάλι στο χωριό σου ήσουνα;».

Η αλήθεια είναι, ότι όσες φορές το πρωί θυμάμαι τα όνειρά μου, σίγουρα είναι από κάποια περιπέτεια στους γκρεμούς και τα λαγκάδια του χωριού, τότε σαν παιδί εκείνης της εποχής και άλλοτε στον παρόντα χρόνο με άτομα της οικογενείας μου, είτε με συγχωριανούς, που ήδη λείπουν ή όχι από τη ζωή.

Αποφάσισα λοιπόν να καταγράψω αυτό το κομμάτι της ζωής μου, έτσι ώστε να ασχοληθώ με το χωριό, καταγράφοντας ημέρα αυτά τα γεγονότα, μήπως και σταματήσουν οι περιπέτειες στα όνειρά μου. Αν και πιστεύω ότι το αντίθετο θα συμβεί, οι θύμισες θα ξαναγεμίσουν τα μικροσίτ του μυαλού μου και όλη τη νύχτα θα τριγυρνώ σαν τον γκιώνη στο σπίτι μου, στα Τριγένια του Καραλή και στις Μπούρνες. Είδομεν...

3 Απριλίου 1946 στη συνοικία Ναζαίων της κοινότητας Κεντρικού Άρτας, σε μια καλύβα στη θέση Τριγένια και κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου γεννήθηκα από τους γονείς μου Βασίλειο Δ. Καλιακάτσο και Βασιλική Κ. Καμπρή. Η ηλικία των γονιών μου, όταν γεννήθηκα, ήταν 50 (1896) και 43 (10/3/1903) αντίστοιχα.

Μετά από δύο χρόνια 17/10/1948 γεννήθηκε και ο μικρότερος αδερφός μου ο Νίκος, είχαν βέβαια προηγηθεί άλλες 11 εγκυμοσύνες της μάνας μου, από της οποίες γεννήθηκαν πέντε ακόμη αγόρια και πέντε κορίτσια και είχε και μια προχωρημένη αποβολή. Ο Μήτσος γεννήθηκε στις 16/4/1924, ο Άλκης στις 24/11/1926, ο Χρήστος στις 11/2/1929 ο οποίος πέθανε σε ηλικία 5 ετών 11/2/1934 από γρίπη, ο Τάσος στις 15/4/1931, η Αγαθή στις 4/11/1933, ο Κώστας την 1/3/1936, η Σοφία στις 28/6/ 1938, η Λούλα στις 20/12/1940, η Γιαννούλα στις 24/4/ 1943.

Ευτυχώς ο αδερφός μου ο Τάσος έκαψε την κουφάλα του πλάττανου που ήταν στο λαγκάδι, στο δρόμο από το σπίτι μας, στο Παλαιοχώρι, γιατί όταν ρώτησε τη μάνα μας πού βρίσκεται συνέχεια τα παιδιά, εκείνη του απάντησε: «Στην κουφάλα του πλάττανου». Έτσι αποφάσισε να σταματήσει τον κακό προμηθευτή. Αυτή ήταν η οικογένειά μου σε πλήρη σύνθεση, εγώ βέβαια μεγάλωσα μέχρι τα δώδεκά μου χρόνια με τους γονείς μου, τις τέσσερες αδερφές μου και με τον Νίκο. Τα αδέρφια μου τα άλλα τα γνώρισα σαν επισκέπτες, από τότε που έχω μνήμες.

Ο Άλκης και ο Τάσος είχαν πάει στη χωροφυλακή, ο Κώστας είχε πάει για μαραγκός, ο Μήτσος είχε παντρευτεί και είχε πάει σάγαμπρος στου Κουρεψά, μεταξύ Καλλονής (Μπουλιάνας) και Ανεμοράχης (Μπούγας), σε ένα λόφο με τρία σπίτια μόνο. Είναι οι πρώτες μνήμες μου, σαν μικρό παιδί, ο γάμος του Μήτσου. Θυμάμαι ότι το γλέντι γινόταν στο σπίτι του μακαρίτη

μπάρμπα Κώστα. Τον μπάρμπα Κώστα δεν τον είχα γνωρίσει, είχε πεθάνει πολλά χρόνια πριν, το ίδιο και η θεία μου. Πέθαναν λέγανε από σφάχτη στα νεφρά, ποτέ βέβαια δεν τους είχε εξετάσει γιατρός, άγνωστο επάγγελμα στα χωριά μας εκείνα τα χρόνια.

Το σπίτι του μπάρμπα μου ήταν εκατό μέτρα πιο πάνω από το δικό μας και τότε ήταν υπό κατασκευή, δεν είχε ταβάνι. Το ανακαίνιζε ο ξάδερφός μου ο Γιάννης, ο οποίος ήταν μάστορας στο κτίσιμο της πέτρας και αργότερα στα τούβλα.

Από αυτόν τον γάμο θυμάμαι πολύ λίγες σκηνές. Μετά τα στέφανα στην εκκλησία του Αγίου Μηνά της Μπουλιάνας (Καλλονή), γυρίζαμε από ένα στενό δρόμο μέσα από δένδρα, κουμαριές, ρείκια και πουρνάρια κάτω από τη θέση Σταυρός, είχε αρχίσει ήδη να νυχτώνει και φοβόμουνα, για αυτό θυμάμαι αυτή τη σκηνή.

Το βράδυ στο γλέντι ο Μίμης ο ξάδερφός μου, γιος του μπάρμπα Νίκου, αδερφού του πατέρα μου, ο οποίος με στεφάνωσε και βάφτισε το γιο μου Μάριο, είχε πιάσει ένα φίδι, του είχε βγάλει τα δόντια και το άφησε επάνω στο τραπέζι. Όλοι πανικοβλήθηκαν, το ξανάπιασε όμως και το γλέντι συνεχίστηκε.

Το σπίτι του Μήτσου ήταν μια ώρα μακριά με τα πόδια. Λίγες φορές επισκέφτηκα το σπίτι του και ελάχιστες έμεινα βράδυ. Δεν αισθάνθηκα ποτέ άνετα, όχι γιατί δεν με θέλανε, αλλά αισθανόμουν ένα φόβο και μια αγριεμάρα, λόγω του άγριου τοπίου.

Η γιαγιά μου Αικατερίνη, η μάνα του πατέρα μου, όταν γεννήθηκα ήταν 87 χρονών, ήταν όμως πολύ δυναμική και με μεγάλωσε με πολλή αγάπη. Έμενε στο σπίτι της, μαζί με τον μπάρμπα Χρήστο, το μεγαλύτερο γιο της, που ήταν 200μ πιο πάνω από το δικό μας.

Από δύο χρόνων έφευγα από το σπίτι μου και πήγαινα στη γιαγιά μου και καθόμουν μέχρι αργά. Είχε να μου προσφέρει πιο πολλά από το σπίτι μου, σιταρένιο ψωμί με φρέσκο βούτυρο, γάλα, αυγό και τυρί. Όταν θα μαγειρεύε κοτόπουλο ή κρέας, πάντα μου κράταγε τη μερίδα μου.

Κάτω από το σπίτι της, υπήρχε μια κρανιά στην άκρη του δρόμου, της οποίας το πρώτο μέτρο του κορμού ήταν παράλληλο με το έδαφος και εκεί ξεκουραζόμουν μετά από 150 μέτρα ανηφόρα. Από εκεί ερχόταν και με έπαιρνε η γιαγιά, τις περισσότερες φορές κοιμισμένο στην αγκαλιά της, παρά τα 91 της χρόνια. Τη γιαγιά μου ποτέ δεν τη θυμήθηκα άρρωστη ξαπλωμένη στο κρεβάτι.

Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Δ. ΧΡ. ΑΠ. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ

Αρρώστησε 15 μέρες πριν πεθάνει, το χειμώνα του 1958, όταν είδε τον πατέρα μου να τον παίρνουν σε ξύλινο κρεβάτι, για να τον πάνε στον Κέδρο, όπου περνούσε η σακαράκα για να πάει στην Άρτα, στην κλινική του Ζέρβα, γιατί είχε σπάσει η κήλη του. Από εκείνη τη στιγμή δεν ξανασηκώθηκε, συνεχώς ζητούσε τον πατέρα μου και τον περίμενε. Τις τρεις τελευταίες ημέρες δεν μιλαγε σε κανένα. Εγώ ήμουν 12 χρονών.

Μετά το σχολείο το βράδυ πήγαινα κοντά της και καθόμουν και της κρατούσα το χέρι. Εκείνο το βράδυ τρεις μέρες πριν πεθάνει, είχε έρθει, ο παππάς ο ξάδερφός μου, από την Άρτα και της είχε φέρει πορτοκάλια και ένα το είχαν βάλει στο μαξιλάρι της. Όταν πήγα και της έπιασα το χέρι, έβαλε το χέρι της κάτω από το μαξιλάρι, πήρε το πορτοκάλι και μου το έδωσε, χωρίς να μου μιλήσει. Αυτό δεν θα το ξεχάσω ποτέ.

Τελικά, την άλλη μέρα γύρισε ο πατέρας μου και την επομένη η γιαγιά πέθανε. Ο πατέρας το είχε βάρος, γιατί εξαιτίας του πέθανε η μάνα του και ας ήταν 99 χρονών.

Με το θάνατο της γιαγιάς μου έζησα για πρώτη φορά τη μάζωξη στο σπίτι της νεκρής. Τουλάχιστον για μια εβδομάδα, στη λεγόμενη «παρηγορία», κάθε νοικοκυρά έφτιαχνε μια πίτα. Τυρόπιτες, χορτόπιτες, γαλατόπιτες, τραχανόπιτες στρώνονταν στο τραπέζι και μαζί με το φαγοπότι άρχιζε το κουτσομπολιό, τα γέλια και το μόνο που έλειπε ήταν το κλαρίνο και ο χορός. Ένα δεν μπόρεσα ποτέ να καταλάβω, γιατί δε δώσανε το όνομά της σε καμία από τις 19 εγγονές της, αν δεν έχω κάνει λάθος στο μέτρημα. Φυσικά ήταν γνωστό, πως ο νονός δε ρώταγε ποτέ τι όνομα θα δώσει στα βαφτιστήρια, τον παππού όμως δεν τον ξεχνούσαν ποτέ. Ο θεός να αναπαύει την ψυχή της, εγώ θα τη θυμάμαι πάντα, ήδη την έχω απαθανατίσει σε ένα μικρό πορτραίτο. Τελευταία έμαθα πως η κόρη της θείας Παναγιώτας η Ρίνα, το βαπτιστικό της ήταν Αικατερίνη, ο θεός να αναπαύ-

σει την ψυχή της θείας μου. Αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχει αλ-λοθι για τους γιους της Γιαγιάς.

Άλλες μνήμες από την προσχολική μου ζωή ήταν το μοίρασμα της ζωής μας μεταξύ του σπιτιού στους Ναζαίους και στο σπίτι της γιαγιάς Αλεξάνδρας, μάνα της μάνας μου στη Φτέρη. Η γιαγιά είχε πάθει εγκεφαλικό κάπου μεταξύ 1949 και 1950, και έμεινε κατάκοιτη για 5 περίπου χρόνια.

Την περιποίηση της γιαγιάς ανέλαβε η αδερφή μου η Σοφία σε ηλικία 12 ετών. Έπρεπε λοιπόν εκτός από τη Σοφία να κοιμάται στη γιαγιά και κάποιος άλλος. Έτσι με τη σειρά εγώ, η Λούλα και η Γιαννούλα κοιμόμαστε στη γιαγιά στη Φτέρη. Εξάλλου, τα ζώα που είχαμε, γίδια και πρόβατα καμιά σαρανταριά, δύο αγελάδες και ένα γαϊδούρι η εκτροφή τους εναλλασσόταν μεταξύ βοσκοτόπων και χωραφιών Φτέρης και Ναζαίων.

Η αναμονή της ημέρας, που θα φεύγαμε από τη Φτέρη μαζί με τα ζώα για τους Ναζαίους, ήταν σαν λύτρωση. Ο δρόμος μία ώρα περίπου, αν και ανηφόρα δεν μας κούραζε και δεν θέλαμε να σταματήσουμε για ξεκούραση, πριν ανεβούμε όλη την ανηφόρα και φθάσουμε στην άκρη της συνοικίας. Νομίζαμε ότι εκεί ο αέρας που αναπνέαμε ήταν διαφορετικός και το οξυγόνο πιο πολύ, αν και το αντίθετο ισχύει.

Ο περιορισμένος ορίζοντας της Φτέρης ήταν αυτό που μας ψυχολάκωνε και έτσι όταν φτάναμε στο ύψωμα των Ναζαίων, κάτω από το σπίτι του Αποστόλη Γιώργου Καλιακάτσου, όταν ανεβαίναμε από τις χούνες, ή στο πλάτωμα πριν από τα αμπέλια του Πέτρο Ζαχαρή, όταν ανεβαίναμε από το σταυροδρόμι, φούσκωναν τα πνευμόνια μας.

Σίγουρα ήταν η ψυχολογική απελευθέρωση και η ευχαρίστηση που σου δίνει ο ορίζοντας δίχως άκρη, για όσους φυσικά έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει σε ένα τέτοιο τοπίο.

Από τους Ναζαίους είχες τη δυνατότητα τα μάτι σου να φθάσει ως τη θαμπή εικόνα, λόγω απόστασης, της κορυφής του ορεινού όγκου της Χελώνας και το σημείο που έβγαιναν οι πρώτες ακτίνες του ήλιου τους χειμερινούς μήνες. Είχες την όμορφη θέα των γύρω χωριών, νοτιοανατολικά η Ανεμοράχη, από όπου περνούσε ο αυτοκινητόδρομος που ένωνε την Άρτα με όλα τα ορεινά χωριά των δυτικών Τζουμέρκων.

Σε μερικά σημεία του περνούσε από την κορυφογραμμή και εκεί κόλλαγε το μάτι μας, όταν ακούγαμε το μακρινό θόρυβο της μηχανής από τα λεωφορεία κλούβες, με τις δέκα θέσεις, που τις μοιράζονταν πολλές φορές 30 άτομα ακόμη και κάποιο ζώο. «Κόλλαγε», γιατί για μας ήταν τότε κάτι πρωτόγνωρο και ένα μακρινό όνειρο, που θα μας μετέφερε σε άγνωστα μέρη, εκεί που ήδη βρίσκονταν τα μεγάλα αδέρφια μου. Από τα οποία λαβαίναμε πού και πού κανένα γράμμα και μας προειδοποιούσαν ότι θα μας επισκέπτονταν, ποτέ όμως δεν ανέφεραν συγκεκριμένη ημερομηνία.

Έτσι και εμείς, όταν ακούγαμε το θόρυβο από τις σακαράκες, τα μάτια μας δεν ξεκόλλαγαν από το ορατό σημείο, μετά την εκκλησία της Ανεμοράχης και μόλις εμφανίζονταν, τρέχαμε να πάμε στη θέση Σταυρός ένα και μισό χιλιόμετρο από το σπίτι μας, όπου και περιμέναμε μέχρι να φθάσει η σακαράκα στον κέδρο, ορατό σημείο από τη σκιά της μουριάς. Φυσικά, αν κατάφερνε μερικές φορές να φθάσει, γιατί όταν έβρεχε, κόλλαγε στις λάσπες.

Οι ροδιές ήταν τόσο βαθιές που το σασί τους έβρισκε στο χώμα. Έπρεπε να πάει άλλο αυτοκίνητο με αντίθετη κατεύθυνση να το τραβήξει και με τα ρείκια και τις κουμαριές στις ρόδες κατάφερνε, μετά από ώρες να ξεκολλήσει.

Οι στροφές πάνω από το σπίτι του Γιάννη Τόσκα ήταν οι πιο επικίνδυνες, γιατί εκεί το έδαφος ήταν σκέτο κοκκινόχωμα και ο δρόμος χωρίς κλήση. Όταν τελικά κατάφερνε να φθάσει στα Κουτσοσπυρέικα, όπου ήταν και το σπίτι της θείας Παναγιώτας, τότε ήταν σίγουρο θα έφτανε και στον κέδρο, γιατί το έδαφος ήταν μελίστρα και ο δρόμος ήταν στέρεος και ανηφορικός. Αν τυχόν σταματούσε και κατέβαινε κάποιος, τότε έπρεπε να περιμένουμε τους επιβάτες να φθάσουν πάνω από το σπίτι του Γιώργου Μαλιαβίτσα, για να τους αναγνωρίσουμε. Μεγάλη ήταν η απογοήτευση και η στεναχώρια μας, όταν δεν αναγνωρίζαμε κανέναν από τους δικούς μας και με βαριά καρδιά γυρίζαμε σπίτι μας, όπου περίμεναν οι άλλοι να τους πούμε, αν ήρθαν.

Αυτό επαναλαμβανόταν πολλές φορές, μέχρι να φανεί κάποιος δικός μας. Φυσικά, η χαρά μας δεν ήταν γιατί περιμέναμε να μας φέρουν κάποιο δώρο, άγνωστη χειρονομία για εκείνα τα χρόνια, αλλά γιατί νιώθαμε την αγάπη, αλλά και την ελπίδα, πως σύντομα θα μας πάρουν μαζί τους, εκεί που πήγαιναν και θα είχαμε μια καλύτερη ζωή.

📖 συνέχεια σε επόμενο φύλλο

Στον δρόμο για τα χειμαδιά

της Αράπη - Καραγιάννη Βίκυς

Μια κοπαδαριά, ως 2000 γιδοπρόβατα, βόδια και άλογα, βάδιζαν σιωπηλά. Ήταν ένα μεγάλο σύνολο ανθρώπων και ζώων, που τους είχε καταταλαιπωρήσει η μεγάλη πορεία, που είχαν διανύσει, οι βροχές και οι βοριάδες των βουνών. Είχαν ξεκινήσει από τα βουνά των Τζουμέρκων και κατηφόριζαν για τα πεδινά του Αγρινίου. Μπροστά βάδιζε ένας μεσόκοπος άντρας, καβάλα σε μουλάρι κουκουλωμένος με την χοντρή κάπα του.

Η τσοκάνα, που ήταν κρεμασμένη στο μουλάρι, βάραιε σαν πένθιμη καμπάνα. Τον ακολουθавαν ως τριάντα μουλάρια ή άλογα, και γαϊδουράκια, βαρυφορτωμένα ζώα, το νοικοκυριό, τα ρούχα τους μπάλες, μπάλες, με σκουτιά, καρδάρια και γαλοντενεκέδες, βαρέλες και κάδες με νερό, λογιών-λογιών εργαλεία της γεωργίας και της κτηνοτροφικής, δισάκια κρεμασμένα στα σαμάρια και ριγωτοί τροβάδες με ψωμιά για το δρόμο. Κρεμασμένα μέχρι κάτω, χτύπαγαν τις κοιλιές των αλόγων.

Γυναίκες μεσόκοπες, με τα τσεμπέρια τους, φορτωμένες με σακούλια, γυναίκες γκαστρωμένες και τα παιδούρια ακολουθούσαν πότε παίζοντας, κάποια κουρασμένα, κάποια βαριεστημένα.

Το θέαμα ήταν φανταστικό σε όλη την έκτασή του. Εμείς οι της πόλης, οι καμπίσιοι, απ' εδώ και απ' εκεί, περιεργαζόμασταν με δέος και περιέργεια αυτή την πλημμύρα ανθρώπων και ζώων που έμοιαζαν να 'ρχονται από μακριά. Και καθώς προχώραγαν, άφηναν πίσω τους μια περίεργη σιωπή και μια ανέκφραστη βουβαμάρα.

Έμοιαζαν να 'χαν ξεκολλήσει από κάποιο τόπο, βία και πήραν τα μάτια τους για να ζήσουν σε άλλον τόπο, χωρίς να ξέρουν από πού, και πού θα στέριωναν, και θα άραζαν αυτοί, τα κοπάδια τους και οι φαμίλιες τους. Γιατί έφευγαν απ' τα βουνά;

Γιατί το χειμώνα τα βουνά είναι χωμένα στα χιόνια και τότε δεν υπήρχαν οι ζωτροφές να τ' έχουν κλεισμένα μέσα.

Περιπλανιόντουσαν σε στενά μονοπάτια, -πού δρόμοι εκείνα τα χρόνια;- σε ρεματιές, σε χαράδρες και κάπου κάπου στάθμευαν για να ξαποστάσουν και να ξαναρχίσουν πάλι απ' την αρχή.

Μα, σαν ξαγνάντιζε μπροστά τους, ο κάμπος

του Αγρινίου, καταπράσινος, με τα λειβάδια του και το ζεστό κλίμα, σταμάταγαν και καμάρωναν ψηλά τα Τζουμέρκα, και έτριβαν τα μάτια τους με τους γρόθους τους, καθώς αντίκριζαν τις επίπεδες πεδιάδες και χαμογελούσαν με πίκρα, αλλά χαμογελούσαν. Ευλογημένοι τόποι. Κάπως έτσι ρίζωσαν κάποιοι ορεινοί στην πεδιάδα και έδωσαν το δικό τους χρώμα στα μέρη όπου ρίζωναν. Έτσι σήμερα που περνάμε από κάποια μέρη του Αγρινίου και της Θεσσαλίας συναντάμε π.χ. το χωριό «Στάνος» και κάθε φορά που πέρναγα από εκεί είχα στα μάτια μου και στη μνήμη μου, όλες αυτές τις σκηνές, που είχα την τύχη να δω μια φορά και δυό πιθανόν μικρό παιδάκι καινάμαι τώρα με την πέννα μου τ' αποτυπώνω στο χαρτί.

Σήμερα έχουν γίνει δρόμοι και μεταφέρουν τα πρόβατα και τα γίδια και τ' άλογα και τιςπραμάτιές τους με τα φορτηγά, διότι και σήμερα ανεβοκατεβαίνουν οι κτηνοτρόφοι το καλοκαίρι στα Τζουμέρκα, ειδικά στα Θεοδώριανα, και τον χειμώνα στον Κάμπο.

Ειδικά εγώ είχα παππού κτηνοτρόφο, τον Φάνη Καραγιάννη και τον Μήτσο τον αδελφό του που είχαν πρόβατα. Το καλοκαίρι ήταν στο Άνω Αθαμάνιο (Λειψώ) και το χειμώνα στο Κάτω Αθαμάνιο, στα Καραγιανναίικα, όπου ήταν όλοι τους γεωργοί και κτηνοτρόφοι.

Όμως εδώ θέλω να αναφέρω κάτι που η μητέρα μου η Γεωργίτσα μου είχε ειπεί.

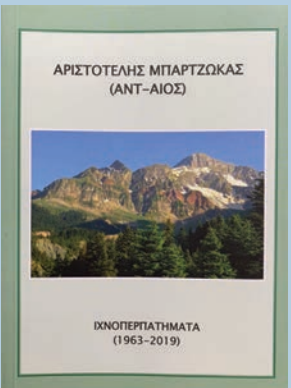
Όταν φεύγαμε από τα Καραγιανναίικα την άνοιξη και πηγαίναμε στο Άνω Αθαμάνιο, κάπου σε κάποιο ύψωμα μ' είχε πει την τοποθεσία, που τώρα δεν θυμάμαι, τα πρόβατα μόλις αντίκρυζαν τα βουνά, χόρευαν και πηδούσαν από τη χαρά τους.

Μ' έκανε μεγάλη εντύπωση αυτό που μου είπε γι' αυτό θέλω να το μοιραστώ μαζί σας.

Τι να πω τώρα εγώ; Θέλω να κλείσω με τη φράση της μάνας μου «Μακάριοι τόποι και ευλογημένες γαίες».

Η Φτέρη, ο Βαθύκαμπος κ.ά. ήταν το πέρασμα της λιτανείας, όπου μερικοί πιθανόν να τ' έχουν ακούσει από τους παππούδες τους. Εγώ τ' έχω ακούσει από την πεθερά μου Καλλιόπη Αράπη του Τάσσου.

Από το βιβλίο του πατριώτη μας Αριστοτέλη Β. Μπαρτζώκα, πρώην Γ.Γ. του Αράχθου, που μόλις κυκλοφόρησε και διαβάζοντας διαπιστώσαμε το ποιητικό του ταλέντο που ομολογουμένως δεν γνωρίζαμε. Συγχαρητήρια και καλοτάξιδο!

03/049: Στο Μύλο στα Πολίτσιανα

Πολύ μικρά πηγαίναμε στον μύλο για παιγνίδια όταν 'ξοπίσω αφήναμε την μπάλα στην πλατεία θέλαμε κάτι αλλιώτικο όχι από τα ίδια. Ο μύλος είχε πάντοτε κι' εμάς για πελατεία.

*****

Εκεί πολύ τη βρίσκαμε, με πέτρες να γυρίζουν ν' αλέθουν' καλαμπόκια μας, ν' αλέθουνε τα στάρια αυτό που αισθανόμασταν', κάπως να σιγοτρίζουν **η πόρτα, τα παράθυρα, τα ξύλινα δοκάρια.**

*****

Τη βρίσκαμε στον μύλο μας, αλεύρι να μυρίζει με τη Φροσύνα πάντοτε, απ' το πρωί ως το βράδυ **σχεδόν συνέχεια δούλευε, τόσα να μας θυμίζει** πάντοτε αισθανόμασταν' το όμορφό της χάδι.

*****

Σε ένα ξύλινο χουνί, άδειαζε τα τσουβάλια τα έσπρωχνε ο άξονας στις πέτρες που κουνούσε **εκείνες τα αλέθανε, πέτρες βαρειές, ατσάλια.** αλεύρι το βαφτίζανε κι' έτσι προχωρούσε.

*****

Πολλές manάδες βλέπαμε να 'ρχονται φορτωμένες **ακόμα κι' από μακριά από τις γύρω ράχες συνήθως όλες ήτανε γυναίκες ξεχασμένες** φαίνονταν' να 'ναι μόνες τους, ζούσαν σχεδόν μονάχες.

*****

Αφήνανε τα σπίτια τους, φορτώναν' στο κορμί τους πολλές οκάδες γι' άλεσμα, τις φέρνανε στον μύλο. Στα καφενεία οι άνδρες τους, εκεί στη δηλωτή τους απαξιώναν' πάντοτε, το γυναικείο φύλο. Δεν είχαν ζώα όπως αλλού, να 'ρχονται φορτωμένα αντί για τέσσερα είχαν δυο και σεμνοσκεπασμένα!...

*****

Μόνο έναν άνδρα βλέπαμε, ξεχώριζε εκείνος σέβονταν' τη γυναίκα του, τα πάντα κουβαλούσε στην πλάτη ξύλα ή κλαριά, σαν όρθιος πγκουίνος μπροστά απ' τη γυναίκα του, μπροστά της περπατούσε.

*****

Και τι δεν του σκαρώναμε, σαν πέρναγε μπροστά μας μάλλον αυτά μας μάθαιναν' στα σπίτια, στα σχολεία μ' αυτόν εκεί τη βρίσκαμε, με τα πειράγματά μας γυναίκα εμείς τον βλέπαμε, γυναίκα με φορτία ιδίως όταν πέρναγε μπροστά απ' τα καφενεία.

*****

Ας πούμε για τον μύλο μας, με το νερό απ' τ' αυλάκι να πέφτει πλάγια από ψηλά, πάνω στη φτερωτή του σαν καταρράκτης δυνατός, το πλαγιαστό χαντάκι να σπρώχνει ο άξονας ψηλά, πάνω τη δύναμή του.

*****

Κάτω απ' τον μύλο έγινε μια γύρα, μία λίμνη παντού πλατάνια γύρω της, πανέμορφη λιμνούλα σαν πίνακας ζωγραφικής η παιδική μας μνήμη!.... Κάποια φορά στη φτερωτή, έπεσε μια μικρούλα δεν θα 'πεσε από έρωτα, την λέγαν' Δημητρούλα!...

*****

Αυτά ζούσαμε κάποτε που ήμασταν μαζούμια τη βρίσκαμε με τα νερά, τόση ομορφιά ο μύλος με τη Φροσύνα τόσο απλή, μας κέρναγε λουκούμια ένα χαμόγελο ζεστό, για το χωριό μας θρύλος.

*****

Τώρα εμείς τι κάνουμε; σε τέτοια ωραία θέση έγινε χάλια αγνώριστος, τα πάντα έχουν πέσει ποιός από 'μας όλο αυτό το βλέπει και τ' αρέσει; πρέπει ο μύλος μας αυτός πάλι να ξαναλέσει.

*****

Όλοι θα πείτε όπα μας, πού να βρεθούν τα στάρια; τα καλαμπόκια χάθηκαν πού είναι οι αγρότες; παλαιά στις αποθήκες τους γεμάτα τα αμπάρια τώρα τι να αλέσουμε; δεν είναι όπως τότες.

*****

Ας βοηθήσουμε όλοι μας να ξαναλειτουργήσει είναι πολλά πάρα πολλά, που πρόκειται ν' αλέσει θα γίνει για την περιοχή, στολίδι για την Φύση όπως στο Κρυονέρι μας, σε όλους μας θ' αρέσει.

*****

Αξίζουν στη Φροσύνα μας, λουλούδια ένα μπουκέτο να ζωντανέψει ο μύλος μας, ν' αλλάξουμε σελίδα να την ξανάβρούμε εκεί, σαν ζωντανό πορτραίτο όπως και τότε όρθια, μαγνήτης και πυξίδα!...

ΧΩΡΟΙ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ!

Κύριε Δήμαρχε, Διαβάσαμε σε ιστοσελίδα δημοπρασιών ότι ο Δήμος Νικολάου Σκουφά Νομού Άρτας διαθέτει 75.000,00€ για τη διαμόρφωση χώρου υπαίθριας αναψυχής στην παραποτάμια περιοχή της ΔΚ Κομποτίου του Δήμου Νικολάου Σκουφά (Ημερομηνία Δημοπρασίας 28/7/2015).

που η δικαιοδοσία του Ποταμού έχει περιέλθει στο Δήμο.

Μήπως πρέπει να παραδειγματιστούμε από την παραπάνω ενέργεια και να μετατρέψουμε και εμείς την παραποτάμια περιοχή στη Μέση Κοιλάδα του Αράχθου σε χώρους υπαίθριας αναψυχής;;

Θα μου πείτε: πού θα βρεθούν τα χρήματα; Και όμως λεφτά υπάρχουν!! Ο Αραχθος είναι πηγή πλούτου αρκεί να τον εκμεταλλευτούμε σωστά και να μην τροφοδοτούμε όλη την Ήπειρο με αμμοχάλικο χωρίς να παίρνουμε ούτε ένα ευρώ, τώρα

Αναδημοσίευση από το φ. 190, (Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2015).